

Globethics Repository

The logo for Globethics, featuring the word "Globethics" in white, sans-serif font centered within a solid blue rectangular background.

Informe sobre el desenvolupament humà 2007/2008
- La lluita contra el canvi climàtic: la solidaritat
humana en un món dividit [Cobertes, Notes,
Nota bibliogràfica, Bibliografia, Indicadors del
desenvolupament humà , Notes tècniques, Errata (English)]

This page was generated automatically upon download from the Globethics Repository.
More information on Globethics see <https://www.globethics.net>. Data and content policy
of Globethics Repository see <https://repository.globethics.net/pages/policy>.

Item Type	Article
Authors	Watkins, Kevin
Publisher	UNDP
Rights	With permission of the license/copyright holder
Download date	2026-07-10 12:21:32
Link to Item	http://hdl.handle.net/20.500.12424/176087

Notes

Capítol 1

- 1 Diamond 2005.
- 2 Kennedy 1963.
- 3 Sen 1999.
- 4 UN 2007b.
- 5 World Bank 2007c.
- 6 UNDP 2006b.
- 7 Govern de l'Índia 2007.
- 8 World Bank 2007c.
- 9 UNDP 2006b.
- 10 WHO 2006; WHO i UNICEF 2005.
- 11 López 2006.
- 12 Wagstaff i Claeson 2004.
- 13 World Bank 2003.
- 14 Hansen *et alii* 2006.
- 15 ISSC 2005.
- 16 ISSC 2005; Unió Europea 2007b; den Elzen i Meinshausen 2005; Schellnhuber 2006; Govern de França 2006.
- 17 Warren *et alii* 2006.
- 18 Warren *et alii* 2006.
- 19 OFDA i CRED 2007.
- 20 Anthoff *et alii* 2006; Dasgupta *et alii* 2007.
- 21 IPCC 2007b, capítol 4: els ecosistemes i les seves propietats i els seus béns i serveis; Warren *et alii* 2006.
- 22 IPCC 2007b, capítol 8: salut humana, taula resum 8.2.
- 23 Sen 1999.
- 24 IPCC 2007d.
- 25 Aquesta correlació destaca les retroalimentacions del cicle de carboni quan la biosfera allibera carboni a l'atmosfera en resposta a l'augment de les temperatures, procés que alhora fa augmentar més les temperatures.
- 26 Lockwood i Fröhlich 2007.
- 27 IPCC 2007d.
- 28 L'efecte total del forçament radioactiu dels gasos amb efecte d'hivernacle es mesura en termes de concentració equivalent (en parts per milió, o ppm) de CO₂. El Protocol de Kyoto reconeix sis gasos amb efecte d'hivernacle: el diòxid de carboni, el metà, el diòxid nítrid, els perfluorocarbonis (PFC), els hidrofluorocarbonis (HFC) i l'hexafluorur de sofre (SF₆).
- 29 Les contribucions antropogèniques als aerosols (sobretot sulfats, carboni orgànic, carboni negre, nitrats i pols) produeixen un efecte de refredament perquè bloquegen la radiació solar.
- 30 El valor del forçament radioactiu dels gasos amb efecte d'hivernacle de vida llarga que no són CO₂ és de 0,98 (Wm⁻²) i l'efecte de refredament produït pels aerosols és d'1,2 (Wm⁻²) (IPCC 2007d).
- 31 ppm significa parts per milió i en aquest cas és la quantitat de molècules de gasos amb efecte d'hivernacle per milió de molècules d'aire sec.
- 32 IPCC 2007d.
- 33 Henderson 2006a.
- 34 Caldeira 2007; Caldeira, Jain i Hoffert 2003; Henderson 2006a.
- 35 IPCC 2007f.
- 36 Flannery 2005.
- 37 Stern 2006.
- 38 Per temperatura preindustrial s'entén la temperatura mitjana registrada en el període comprès entre el 1861 i el 1890.
- 39 IPCC 2007a, capítol 10: projeccions per al clima mundial.
- 40 Meinshausen 2005.
- 41 Meinshausen 2005.
- 42 Correspondència personal amb el Dr. Malte Meinshausen de l'Institut de Potsdam per a la Recerca sobre l'Impacte Climàtic.
- 43 Correspondència personal amb el Dr. Malte Meinshausen. El període de referència per a l'augment de les temperatures va del 1980 al 1999.
- 44 Schlesinger *et alii* 2005.
- 45 IPCC 2007d.
- 46 Hansen *et alii* 2007; Pritchard i Vaughn 2007.
- 47 Hansen 2007a, 2007b.
- 48 Schellnhuber i Lane 2006; Schellnhuber 2006.
- 49 Jones, Cox i Huntingford 2005.
- 50 CNA Corporation 2007.
- 51 Gullison *et alii* 2007.
- 52 IPCC 2007e.
- 53 WRI 2007a.
- 54 IEA 2006c.
- 55 Volpi 2007.
- 56 Volpi 2007.
- 57 PEACE 2007.
- 58 Modi *et alii* 2005.
- 59 IEA 2006c.
- 60 IEA 2006c.
- 61 La xifra respectiva d'un balanç de carboni equivalent que cobreixi tots els gasos amb efecte d'hivernacle continguts en el Protocol de Kyoto arriba a 600 Gt de CO₂e o 6 Gt de CO₂e l'any, valor que representa al voltant de 22 Gt de CO₂e. Les emissions actuals pràcticament dupliquen aquest nivell. El 2004, l'IPCC va calcular que el total d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle arribava a 49 Gt de CO₂e l'any (IPCC 2007c).
- 62 Stern 2006.
- 63 Barker i Jenkins 2007.
- 64 Per exemple, l'informe Stern va examinar un escenari d'estabilització de 550 ppm. La recerca duta a terme per a l'*Informe sobre el desenvolupament humà* d'aquest any es basa en aquests models per deduir els costos implícits de mantenir-se dins del líndar de 2 °C o al voltant de 450 de CO₂e.
- 65 Càlculs de l'OIDH basats en el cost anual expressat com a percentatge del PIB a Barker i Jenkins 2007. El càlcul representa el cost anual mitjà en el període que va del 2000 al 2030, ponderat pel volum de l'economia mundial d'aquest període. Barker i Jenkins 2007 també presenten altres escenaris amb costos de mitigació més baixos.
- 66 Stern 2006, en el qual es basen aquestes xifres, analitza un ampli ventall de càlculs.
- 67 Barker i Jenkins (2007) preveuen que el cost d'estabilització a 450ppm de CO₂e se situa en un 2-3% del PIB i baixa a 1-2% amb el comerç de drets d'emissió. Si el marc de regulació també admet el reciclatge dels ingressos per la licitació de permisos i impostos sobre el carboni, caldria una reforma fiscal. L'economia mundial i les nacionals podrien sortir beneficiades fins a un 5% del PIB per sobre del nivell de referència de l'any 2030.
- 68 El Protocol de Kyoto es va negociar el 1997 al Japó en el marc de la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic (CMNUCC). Segons els termes del Protocol, es va sol·licitar a les parts de l'annex I, que representaven el 55% de les emissions el 1990, que acceptessin límits obligatoris a les seves emissions. La ratificació del Protocol per part de Rússia el 2004 va proporcionar la massa crítica per complir aquesta condició.
- 69 Càlculs basats en dades d'IEA 2006c.

- 70** Les parts incloses en l'annex I són els països industrialitzats membres de l'OCDE el 1992, més països en procés de transició cap a una economia de mercat, com ara els estats bàltics, diversos estats de l'Europa central i de l'Est i Rússia; les parts no incloses en l'annex I són majoritàriament països en via de desenvolupament.
- 71** Roberts 2005.
- 72** Council on Foreign Relations 2006.
- 73** IEA 2006c.
- 74** Hansen 2007c.
- 75** UNDP 2006b; UNDP Ucraïna 2006.
- 76** IEA 2006c.
- 77** IPCC 2007f.
- 78** Stern 2006; Nordhaus 2007.
- 79** FMI 2006.
- 80** Smith 1854.
- 81** World Commission on Environment and Development 1987.
- 82** Anand i Sen 1996.
- 83** Sen 2004.
- 84** Appiah 2006.
- 85** Nordhaus 2007.
- 86** Nordhaus 2006.
- 87** La taxa de descompte que sorgeix d'un model econòmic estàndard molt senzill amb un únic agent representatiu de vida infinita i altres supòsits simplificadors es pot expressar com a: $\rho = \delta + \eta g$, en què δ és la taxa social de la preferència temporal, g és la taxa de creixement projectada per al consum per capita i η és l'elasticitat de la ponderació social —o utilitat marginal— atribuïda al canvi en el consum. Un supòsit estàndard és que la utilitat sempre disminueix quan augmenta el consum, de manera que η sempre resulta positiu. En aquest marc simplificador, també es considera constant.
- 88** En efecte, segons Stern (2006) l'únic motiu raonable per descomptar el benestar de les futures generacions era la possibilitat d'extinció. Per tant, Stern admet una taxa molt petita de preferència temporal pura de 0,1%.
- 89** Arrow 2007.
- 90** Ramsey 1928.
- 91** Stern i Taylor 2007.
- 92** No obstant això, la justificació no es basa exclusivament en raons econòmiques. Arrow (2007) ha demostrat que si s'accepten els costos i els beneficis de la mitigació indicats en l'informe Stern, els arguments que avalen una acció immediata es podrien rebutjar només amb una taxa de preferència temporal pura superior a 8,5%, un valor que no avalarien ni tan sols els detractors més acèrrims de Stern.
- 93** Wolf 2006b; Weitzman 2007.
- 94** Schelling 2007.
- 95** Dasgupta 2001.
- 96** HSBC 2007.
- 97** Pew Center on Global Climatic Change 2006.
- 98** Pew Center on Global Climatic Change 2006.
- 99** Leiserowitz 2007.
- 100** Leiserowitz 2006.
- 101** Leiserowitz 2006.
- 102** European Commission, Directorate General for Energy and Transport 2006.
- 103** HSBC 2007; *The Economist* 2007a.
- 104** Bernstein 1998.
- 105** Boykoff i Roberts 2007.
- 106** Boykoff i Roberts 2007; Boykoff i Boykoff 2004.
- Capítol 2**
- 1** De Montesquiou 2005.
- 2** Itano 2002.
- 3** Entrevista personal amb Kaseyitu Agumas, 22 de març del 2007, Etiòpia.
- 4** Raworth 2007b.
- 5** Entrevista personal amb Instar Husain, 2 de febrer del 2007, Bangla Desh.
- 6** Sen 1999.
- 7** OFDA i CRED 2007.
- 8** ABI 2005a.
- 9** WMO 2006.
- 10** OFDA i CRED 2007.
- 11** Reliefweb 2007; BBC News 2007.
- 12** IFRC 2006.
- 13** OFDA i CRED 2007.
- 14** Skutsch *et alii* 2004.
- 15** IPCC 2007e.
- 16** Dercon 2005; Chambers 2006.
- 17** Calvo i Dercon 2005.
- 18** El nostre marc d'anàlisi del risc i la vulnerabilitat difereix en l'èmfasi respecte del marc conceptual utilitzat per la comunitat exposada a riscos de catàstrofes. L'enfocament estàndard es basa en la fórmula següent: *risc* = *exposició al perill* * *vulnerabilitat* (en què *exposició al perill* és una funció de grau de perill * elements exposats) (Maskrey *et alii* 2007).
- 19** ADB 2001.
- 20** GSS, NMIMR i ORC Macro 2004; CBS, MOH i ORC Macro 2004.
- 21** Roberts i Parks 2007.
- 22** USAID FEWS NET 2006.
- 23** OFDA i CRED 2007.
- 24** WEDO 2007.
- 25** Watt-Cloutier 2006.
- 26** Chafe 2007.
- 27** Rosenzweig i Binswanger 1993.
- 28** Dercon 1996.
- 29** Elbers i Gunning 2003.
- 30** OECD 2006b.
- 31** GAO 2007.
- 32** Devereux 2002.
- 33** Dercon, Hoddinott i Woldehanna 2005.
- 34** Dercon 2005.
- 35** Carter *et alii* 2007.
- 36** WFP 2005; IFRC 2005b.
- 37** Behrman i Deolalikar 1990; Dercon i Krishnan 2000; Rose 1999.
- 38** Baez i Santos 2007; de Janvry *et alii* 2006a.
- 39** De la Fuente i Fuentes 2007.
- 40** Devereux 2006b.
- 41** Hoddinott i Kinsley 2001.
- 42** Banerjee Bénabou i Mookherjee 2006.
- 43** Carter i Barrett 2006.
- 44** IPCC 2007d, 2007e.
- 45** L'IPCC utilitza intervals de confiança bilaterals del 90%.
- 46** IPCC 2007e.
- 47** Warren *et alii* 2006.
- 48** World Bank 2006b.
- 49** World Bank 2003.
- 50** World Bank 2003.
- 51** Delgado *et alii* 1998.
- 52** Cline 2007.
- 53** Fischer *et alii* 2005; Agoumi 2003 citat a IPCC 2007b, capítol 9: Àfrica.
- 54** Kurukulasuriya i Mendelsohn 2006.
- 55** UNEP i GRID – Arendal 2001.
- 56** Carvajal 2007.
- 57** UNEP 2007a.
- 58** Vaid *et alii* 2006.
- 59** World Bank 2006f.
- 60** Stern 2006.
- 61** Govern de l'Índia 2007.
- 62** Govern de la República Popular de Bangla Desh 2005b.
- 63** Kelkar i Bhadwal 2007.
- 64** PEACE 2007.
- 65** Jones i Thornton 2003.
- 66** IPCC 2001.
- 67** FAO 2004.
- 68** L'estrès hídric es defineix com una situació en què la disponibilitat per capita d'aigua dolça renovable se situa entre els 1.000 metres cúbics i els 1.667 metres cúbics. L'escassetat d'aigua correspon a una situació en què la disponibilitat anual per capita d'aigua dolça renovable és de 1.000 metres cúbics o menys.
- 69** Bou-Zeid i El-Fadel 2002.
- 70** IPCC 2007b, capítol 9: Àfrica.
- 71** Bou-Zeid i El-Fadel 2002.
- 72** UNEP 2007b.
- 73** Carvajal 2007.
- 74** Khoday 2007.
- 75** UNEP 2007b.
- 76** Regmi i Adhikari 2007.
- 77** Khoday 2007.
- 78** UNDP 2006b; Rosegrant, Cai i Cline 2002.
- 79** Vergara *et alii* 2007.
- 80** Maskrey *et alii* 2007.
- 81** Emanuel 2005.
- 82** Pierce *et alii* 2005.
- 83** Maskrey *et alii* 2007.
- 84** Arnell 2004.
- 85** Anthoff *et alii* 2006; Dasgupta *et alii* 2007.
- 86** Hemming 2007.
- 87** Hemming 2007; Brown 2007.
- 88** Brown 2007.
- 89** Agrawala *et alii* 2003.
- 90** World Bank 2006c.

- 91 IPCC 2007b, capítol 16: illes petites; Dasgupta *et alii* 2007.
- 92 UN-HABITAT 2006.
- 93 Millennium Ecosystem Assessment 2005.
- 94 World Watch Institute 2005.
- 95 Finlayson i Spiers 2000.
- 96 Hansen 2006.
- 97 IPCC 2007b, capítol 4: els ecosistemes i les seves propietats i els seus béns i serveis.
- 98 ACIA 2004.
- 99 Govern dels EUA 2006b.
- 100 La Convenció de les Nacions Unides sobre el Dret del Mar va entrar en vigor el 1994. Es tracta d'un conjunt de regles per utilitzar els oceans del món, que cobreixen el 70% de la superfície de la Terra.
- 101 ACIA 2004; Perelet, Pegov i Yulkin 2007.
- 102 Hare 2005; Henderson 2007.
- 103 Henderson 2006b.
- 104 PEACE 2007.
- 105 Gardner *et alii* 2003.
- 106 Caldeira 2007.
- 107 Caldeira 2007.
- 108 Caldeira 2007.
- 109 Carvajal 2007.
- 110 McMichael *et alii* 2003.
- 111 WHO i UNICEF 2005; WHO 2006.
- 112 Tanser, Sharp i le Seur 2003.
- 113 van Lieshout *et alii* 2004.
- 114 Chretien *et alii* 2007.
- 115 Stern 2006.
- 116 PEACE 2007.
- 117 WMO 2006.
- 118 Epstein i Mills 2005.
- 119 Epstein i Rogers 2004.
- 120 New York Climate & Health Project 2004.
- 121 New York Climate & Health Project 2004.
- Capítol 3**
- 1 Govern del Regne Unit 2007a.
- 2 Govern de França 2006.
- 3 Govern de França 2006.
- 4 Govern d'Alemanya 2007.
- 5 G8 2007.
- 6 Hanemann i Farrell 2006.
- 7 Aquests estats són: Arizona, Califòrnia, Connecticut, Florida, Hawaii, Illinois, Maine, Massachusetts, Minnesota, Nova Hampshire, Nova Jersey, Nou Mèxic, Nova York, Oregon, Rhode Island, Vermont i Washington (Pew Center on Global Climate Change 2007c).
- 8 Els governadors de Connecticut, Delaware, Maine, Nou Hampshire, Nova Jersey, Nova York i Vermont van instaurar l'RGGI el 2005. Maryland, Massachusetts i Rhode Island els van seguir el 2007 (Pew Center on Global Climate Change 2007c).
- 9 Arroyo i Linguiti 2007.
- 10 Claussen 2007.
- 11 Brammer *et alii* 2006.
- 12 Pew Center on Global Climate Change 2007a.
- 13 USCAP 2007.
- 14 Arroyo i Linguiti 2007.
- 15 Arroyo i Linguiti 2007.
- 16 UNFCCC 2006.
- 17 IEA 2006; Arroyo i Linguiti 2007.
- 18 IPCC 2007c, capítol 5: el transport i les seves infraestructures.
- 19 Cairns i Newson 2006.
- 20 Doniger, Herzog i Lashof 2006.
- 21 Sullivan 2007.
- 22 UNFCCC 2006.
- 23 Govern d'Àustràlia 2007.
- 24 Henderson 2007.
- 25 Govern de Nova Gal·les del Sud 2007.
- 26 Acuiti Legal 2003.
- 27 Pederson 2007; Nippon Keidanren 2005.
- 28 Els exemples d'aquest paràgraf són de Pew Center on Global Climate Change 2007b.
- 29 Roosevelt 2006.
- 30 En el cas dels impostos sobre el carboni i la crítica al sistema de quotes i intercanvi, vegeu Cooper 2000, 2005; Nordhaus 2005; Shapiro 2007.
- 31 Hanson i Hendricks 2006.
- 32 Nordhaus 2006.
- 33 Càlcul de l'*Informe sobre el desenvolupament humà* a partir de dades de la taula d'indicadors 24; les emissions de CO₂ de l'OCDE l'any 2004 van arribar a les 13,3 Gt.
- 34 Stern 2006.
- 35 Shapiro 2007.
- 36 Shapiro 2007; EPA 2006.
- 37 IPCC 2007f. El potencial de mitigació mundial relatiu a l'escenari sense mitigació A1B SRES de l'IPCC es calcula en 17-26 Gt de CO₂e per any amb un peu del carboni d'un dòlar EUA/t de CO₂e, o entre el 25% i el 38%.
- 38 Toder 2007.
- 39 Sierra Club 2006.
- 40 EEA 2004.
- 41 International Network for Sustainable Energy 2006.
- 42 Cairns i Newson 2006.
- 43 Durant la fase II, el sistema englobarà 27 països.
- 44 El Protocol de Kyoto incorpora tres mecanismes de flexibilitat: comerç d'emissions, el mecanisme de desenvolupament net i la implantació conjunta. A diferència del mecanisme de desenvolupament net que vincula els esforços de mitigació dels països en via de desenvolupament i desenvolupats (parts i no-parts de l'annex I), a través de la implantació conjunta, les parts de l'annex I poden finançar projectes que tendeixin a reduir les emissions d'altres països de l'annex I, que solen ser els països de l'Europa de l'Est.
- 45 UNFCCC 2007e.
- 46 Point Carbon 2007.
- 47 Carbon Trust 2006.
- 48 Grubb i Neuhoff 2006.
- 49 Carbon Trust 2006.
- 50 Govern del Regne Unit 2006b.
- 51 Sijm, Neuhoff i Chen 2006.
- 52 EU 2007c.
- 53 Hoffmann 2006.
- 54 Hoffmann 2006.
- 55 WWF 2007a, 2007b.
- 56 Reece *et alii* 2006; WWF 2006b, 2007a.
- 57 WWF 2007a, 2007b.
- 58 IEA 2006c.
- 59 IEA 2006c.
- 60 Govern dels EUA 2007a.
- 61 IEA 2006c.
- 62 NEA 2006.
- 63 *The Economist* 2007b.
- 64 Greenpeace i GWEC 2006.
- 65 NCEP 2004a.
- 66 Philibert 2006.
- 67 Arroyo i Linguiti 2007.
- 68 Greenpeace i GWEC 2006.
- 69 NCEP 2004a.
- 70 NCEP 2004a.
- 71 Üрге-Vorsatz *et alii* 2007a; IEA 2006b.
- 72 Üрге-Vorsatz, Mirasgedis i Koeppl 2007b.
- 73 Üрге-Vorsatz, Mirasgedis i Koeppl 2007b; CE 2005a.
- 74 IEA 2003.
- 75 IEA 2003; World Bank 2007d.
- 76 IEA 2003, pàgina 128.
- 77 IEA 2006b.
- 78 Üрге-Vorsatz, Mirasgedis i Koeppl 2007b.
- 79 IEA 2003, 2006a.
- 80 Üрге-Vorsatz, Mirasgedis i Koeppl 2007b.
- 81 CE 2006a.
- 82 IPCC 2007c, capítol 5: el transport i les seves infraestructures.
- 83 Merrill Lynch i WRI 2005.
- 84 Merrill Lynch i WRI 2005; NCEP 2004a.
- 85 Arroyo i Linguiti 2007.
- 86 NCEP 2004a.
- 87 AELC 2007.
- 88 CEC 2007c.
- 89 CEC 2007c.
- 90 EFTA 2007.
- 91 Baumert, Herzog i Pershing 2005.
- 92 Govern dels EUA 2007c.
- 93 CE 2007a.
- 94 Steenblik 2007.
- 95 Runnalls 2007.
- 96 Runge i Senauer 2007.
- 97 Runge i Senauer 2007.
- 98 CE 2007a.
- 99 Summa 2007.
- 100 Actualment, la tarifa és de 45 euros per hectàrea amb una superfície mínima garantida d'1,5 milions d'hectàrees (CEC 2005b).
- 101 IEA 2006c; IPCC 2007c, capítol 5: el transport i les seves infraestructures.
- 102 CEC 2006c; Jank *et alii* 2007.
- 103 Elobeid i Tokgoz 2006.
- 104 Tolgfors, Erlandsson i Carlgren 2007.
- 105 Schnepf 2006.

- 106** NASA 2005; Smithsonian National Air and Space Museum 1999.
- 107** Stern 2006.
- 108** L'eficiència tèrmica descriu la taxa amb què el combustible es transforma en energia.
- 109** Watson *et alii* 2007.
- 110** IEA 2006b.
- 111** Govern dels EUA 2007b.
- 112** Govern dels EUA 2007b.
- 113** Watson *et alii* 2007; Rubin 2007.
- 114** Govern dels EUA 2005.
- 115** Govern dels EUA 2006a.
- 116** European Technology Platform on Zero Emission Fossil Fuel Power Plants (ZEP) 2007.
- 117** CE 2005b.
- 118** European Technology Platform on Zero Emission Fossil Fuel Power Plants (ZEP) 2007.
- 119** Govern del Regne Unit 2006c.
- 120** Rubin 2007a; Claussen 2007.
- 121** CEC 2007d.
- 122** Govern dels EUA 2007a.
- 123** Watson 2007.
- 124** OECD 2005c.
- 125** Watson 2007.
- 126** OECD 2005c.
- 127** Watson *et alii* 2007.
- 128** Les dades utilitzades en aquesta secció provenen de les taules de l'annex d'IEA 2006c.
- 129** Winkler i Marquard 2007.
- 130** Watson *et alii* 2007.
- 131** Davidson *et alii* 2006.
- 132** Govern de l'Índia 2006a, 2006b.
- 133** Watson *et alii* 2007.
- 134** Winkler i Marquard 2007.
- 135** IEA 2006c.
- 136** IEA 2006c.
- 137** Watson 2007.
- 138** Watson 2007.
- 139** Victor 2001.
- 140** UNFCCC 2007c.
- 141** World Bank 2007f.
- 142** World Bank 2007b.
- 143** FAO 2007b.
- 144** Aquest valor correspon al canvi en els estocs de carboni que superen la biomassa del sòl o que estan per sota. Per convertir aquests valors de carboni a diòxid de carboni es va utilitzar un factor de conversió de 3,664 (FAO 2007b).
- 145** PEACE 2007.
- 146** Es donen variacions més àmplies en els càlculs d'emissions de CO₂ vinculats amb canvis en les superfícies forestals. Les dades d'avaluació de recursos forestals de la FAO sobre estocs de carboni als boscos entre el 1990 i el 2005 indiquen que els boscos brasilers alliberen aproximadament 1,1 Gt de CO₂ per any, només per concepte de biomassa orgànica (de la superfície i el subsòl) (FAO 2007b).
- 147** Butler 2006.
- 148** Els valors utilitzats en aquest exemple són de Chomitz *et alii* 2007.
- 149** Chomitz *et alii* 2007.
- 150** Pearce 2001.
- 151** Volpi 2007.
- 152** Chomitz *et alii* 2007.
- 153** Tauli-Corpuz i Tamang 2007.
- 154** INPE 2007.
- Capítol 4**
- 1** ABI 2007b.
- 2** IPCC 2007b, capítol 12: Europa.
- 3** Linklater 2007.
- 4** CEC 2007b.
- 5** Huisman 2002; EEA 2007.
- 6** UKCIP 2007; *The Economist* 2007c; ABI 2007b.
- 7** Hulme i Sheard 1999b; British Oceanographic Data Centre 2007; Govern del Japó 2002; EEA 2007.
- 8** EEA 2007; WWF 2002; Schröter, Zebisch i Grothmann 2005.
- 9** Comissió de Serveis Públics de Califòrnia 2005; Departament de Recursos Hídrics de Califòrnia 2006; Franco 2005; Govern de Califòrnia 2006; Cayan *et alii* 2005.
- 10** National Audit Office 2001.
- 11** CEC 2007b.
- 12** Branosky 2006; EPA 2006.
- 13** NFU 2005.
- 14** Practical Action 2006a.
- 15** Rahman *et alii* 2007; Raworth 2007b.
- 16** Chaudhry i Rysschaert 2007.
- 17** Cornejo 2007.
- 18** WRI, UNEP i World Bank 2005; Narain 2006.
- 19** Practical Action 2006b.
- 20** Birch i Grahn 2007.
- 21** Glemarec 2007a.
- 22** Glemarec 2007b.
- 23** Washington *et alii* 2006.
- 24** Washington *et alii* 2006; Intsiful *et alii* 2007.
- 25** Météo France 2007.
- 26** Regional Hunger and Vulnerability Programme 2007.
- 27** Intsiful *et alii* 2007.
- 28** IRI 2007.
- 29** G8 2005.
- 30** Intsiful *et alii* 2007.
- 31** Sistema Mundial d'Observació del Clima, Comissió Econòmica per a l'Àfrica de l'ONU i Comissió de la Unió Africana 2006.
- 32** OECD 2007a.
- 33** Nguyen 2007.
- 34** Jha 2007.
- 35** DFID 2006.
- 36** IFRC 2002.
- 37** Tanner *et alii* 2007.
- 38** El factor de conversió és d'un 15%.
- 39** Etiòpia, per exemple, té un potencial d'aprofitament d'11.800 m³ per capita comparat amb els 1.600 m³ per capita d'aigües subterrànies i fluvials renovables. El mateix val per a Kenya: 12.300 m³ en comparació amb els 600 m³ per capita i Tanzània: 24.700 m³ en comparació amb els 2.200 m³ per capita, per al potencial d'aprofitament d'aigua i el potencial d'aigües subterrànies i fluvials renovables, respectivament (UNEP 2005).
- 40** Narain 2006.
- 41** Devereux 2006b.
- 42** Grinspun 2005.
- 43** de Janvry i Sadoulet 2004.
- 44** de Janvry *et alii* 2006b; Barrientos i Holmes 2006.
- 45** Schubert 2005; Barrientos i Holmes 2006; Randel 2007. Càlculs basats en dades de la taula d'indicadors 14 i 18.
- 46** ISDR 2007a.
- 47** De la Fuente 2007a.
- 48** ISDR 2007b.
- 49** IFRCa 2005; Catholic Relief Services 2004; Carvajal 2007; OFDA i CRED 2007.
- 50** Thompson i Gaviria 2004; IFRC 2005a. La xifra es pot comparar amb les 36 víctimes mortals de Florida.
- 51** IFRC 2006.
- 52** La CMNUCC aborda l'adaptació en diversos articles. En l'article 4.1(f): totes les parts «han de tenir en compte el canvi climàtic, en la mesura de les seves possibilitats, en les seves respectives polítiques i mesures socials, econòmiques i ambientals, i utilitzar mètodes adequats, per exemple, avaluacions d'impacte, que es formulen i es decideixen en l'àmbit nacional, amb vista a reduir al mínim els efectes adversos dels projectes o mesures que adoptin per mitigar o adaptar-se al canvi climàtic en l'economia, la salut pública i en la qualitat del medi ambient». L'article 4.4: «Les parts corresponents a països desenvolupats i altres parts desenvolupades que formin part de l'annex II també han d'assistir les parts en via de desenvolupament particularment vulnerables als efectes negatius del canvi climàtic a l'hora de cobrir els costos de l'adaptació a aquests efectes adversos».
- 53** Heimann i Bernstein 2007.
- 54** Alaska Oil Spill Commission 1990.
- 55** Gurría i Manning 2007.
- 56** Gurría i Manning 2007.
- 57** El 30 d'abril del 2007, vegeu GEF 2007a. Els costos corporatius i les despeses d'administració pagats als tres organismes executors —el Banc Mundial, el PNUD i el PNUMA— donen compte de dos milions de dòlars EUA més o al voltant del 20% del total desemborsat fins avui.
- 58** Aquelles propostes que ja estan en etapes avançades, com les de Bangla Desh, Buthan, Malauí, Mauritània i el Níger haurien de rebre una mitjana de 3-3,5 milions de dòlars EUA cadascuna per començar a posar en marxa les primeres prioritats dels seus NAPA.
- 59** El fons també té en compte transferències tecnològiques.

- 60** GEF 2007a, 2007c.
- 61** GEF 2007b.
- 62** Müller i Hepburn 2006.
- 63** Abbott 2004.
- 64** Frankel-Reed 2006. La mostra inclou projectes que van mencionar explícitament els riscos i les vulnerabilitats del canvi climàtic. No es van considerar les activitats de desenvolupament que segueixen els mateixos procediments de sempre (per exemple, augment en el subministrament d'aigua, capacitat de la salut pública) i que podrien ser parcialment vulnerables al canvi climàtic, però que no es van dissenyar amb la intenció de contribuir a l'adaptació.
- 65** World Bank 2007g.
- 66** Agrawala 2005.
- 67** Vegeu un resum de la metodologia i la llista dels codis d'objectius i sector del CAD a Agrawala 2005.
- 68** Segons el Banc Mundial, els costos de l'adaptació arribarien a un 5-20% de la inversió en desenvolupament sensible al clima. En el cas de l'AOD del 2005, aquesta suma està entre els 1.000 milions de dòlars EUA i els 8.100 milions de dòlars EUA, on el valor mitjà és de 4.500 milions de dòlars EUA.
- 69** Gurría i Manning 2007.
- 70** OCHA Financial Tracking System [www.reliefweb.int/fts] citat a Oxfam International 2005.
- 71** Müller i Hepburn 2006; Oxfam International 2007.
- 72** Oxfam International 2007.
- 73** Aquesta xifra es basa en el supòsit que els requisits de finançament per a l'adaptació dels països en via de desenvolupament representaran al voltant del 0,1% del PIB dels països desenvolupats (el nivell aproximat el 2005 a partir de la metodologia del Banc Mundial).
- 74** Aquesta xifra representaria al voltant del 0,5% del PIB dels països de renda baixa i renda baixa-mitjana.
- 75** SIPRI 2007.
- 76** Landau 2004.
- 77** Müller i Hepburn 2006.
- 78** Bouwer i Aerts 2006.
- 79** Oxfam International 2007.
- 80** OECD 2005b, 2006e.
- 81** Barrientos i Holmes 2006.
- 82** Govern de la República Popular de Bangla Desh 2005a; UNDP 2005; Rahman *et alii* 2007; Mallick *et alii* 2005.
- 83** Govern de la República Popular de Bangla Desh, document mimeografiat.
- 84** ISDR 2007c.
- 85** ISDR i World Bank GFDRR 2006, 2007.
- 86** Les disposicions financeres preliminars estan preparades per a 2006-2016 (ISDR i World Bank GFDRR 2006). La part corresponent a la institucionalització, el cost de la qual es preveu en uns 350 milions de dòlars EUA, s'aconseguirà a través d'un fons fiduciari de múltiples donants, dels quals uns 42 milions de dòlars EUA ja es van comprometre l'agost del 2007. Vegeu: <http://siteresources.worldbank.org/EXTDISMGMT/Resources/GfdrDonorPledgesAugust7.pdf>.

Bibliografia

Documents preparatoris

- ARROYO, Vicki; LINGUITI, Peter. 2007.** «Current Directions in the Climate Change Debate in the United States».
- BARKER, Terry; JENKINS, Katie. 2007.** «The Costs of Avoiding Dangerous Climate Change: Estimates Derived from a Meta-Analysis of the Literature».
- BOYKOFF, Maxwell T.; TIMMONS ROBERTS, J. 2007.** «Media Coverage of Climate Change: Current Trends, Strengths, Weaknesses».
- DE LA FUENTE, Alejandro; FUENTES, Ricardo. 2007.** «The Impact of Natural Disasters on Children Morbidity in Rural Mexico».
- FUENTES, Ricardo; SECK, Papa. 2007.** «The Short and Long-term Human Development Effects of Climate-Related Shocks: Some Empirical Evidence».
- HELM, Dieter. 2007.** «Climate Change: Sustainable Growth, Markets, and Institutions».
- HENDERSON, Caspar. 2007.** «Carbon Budget—the Agenda for Mitigation. Australia, Canada, the European Union and Japan».
- IGAD (INTERGOVERNMENTAL AUTHORITY ON DEVELOPMENT) CLIMATE PREDICTION AND APPLICATIONS CENTRE (ICPAC). 2007.** «Climate Change and Human Development in Africa: Assessing the Risks and Vulnerability of Climate Change in Kenya, Malawi and Ethiopia».
- O'BRIEN, Karen; LEICHENKO, Robin. 2007.** «Human Security, Vulnerability and Sustainable Adaptation».
- OSBAHR, Henny. 2007.** «Building Resilience: Adaptation Mechanisms and Mainstreaming for the Poor».
- PERELET, Renat. 2007.** «Central Asia: Background Paper on Climate Change».
- PERELET, Renat; PEGOV, Sergey; YULKIN, Mikhail. 2007.** «Climate Change. Russia Country Paper».
- RAHMAN, Atiq; ALAM, Mozaharul; ALAM, Sarder Shafiqul, UZZAMAN, Md. Rabi, RASHID, Mariam; RABBANI, Golam. 2007.** «Risks, Vulnerability and Adaptation in Bangladesh».
- REID, Hannah; HUO, Saleemul. 2007.** «International and National Mechanisms and Politics of Adaptation: An Agenda for Reform».
- SECK, Papa. 2007a.** «Links between Natural Disasters, Humanitarian Assistance and Disaster Risk Reduction: A Critical Perspective».
- WATSON, Jim; MacKERRON, Gordon; OCKWELL, David; WANG, Tao. 2007.** «Technology and Carbon Mitigation in Developing Countries: Are Cleaner Coal Technologies a Viable Option?».

Documents temàtics

- BROWN, Oli. 2007.** «Climate Change and Forced Migration: Observations, Projections and Implications».
- CARVAJAL, Liliانا. 2007.** «Impacts of Climate Change on Human Development».
- CONCEIÇÃO, P.; ZHANG, Y.; BANDURA, R. 2007.** «Brief on Discounting in the Context of Climate Change Economics».
- CONDE, Cecilia; SALDAÑA, Sergio; MAGAÑA, Víctor. 2007.** «Thematic Regional Papers. Latin America».
- DE BUEN, Odón. 2007.** «Decarbonizing Growth in Mexico».
- DE LA FUENTE, Alejandro. 2007a.** «Private and Public Responses to Climate Shocks».
- . **2007b.** «Climate Shocks and their Impact on Assets».

- DOBIE, Philip; SHAPIRO, Barry; WEBB, Patrick; WINSLOW, Mark. 2007.** «How do Poor People Adapt to Weather Variability and Natural Disasters Today?»
- GAYE, Amie. 2007.** «Access to Energy and Human Development».
- INTSIFUL, Joseph D.; JONES, Richard; BEAUVAIS, Philip; POPE, Vicky. 2007.** «Meteorological Capacity in Africa».
- KELKAR, Ulka; BHADWAL, Suruchi. 2007.** «South Asian Regional Study on Climate Change Impacts and Adaptation: Implications for Human Development».
- KHODAY, Kishan. 2007.** «Climate Change and the Right to Development. Himalayan Glacial Melting and the Future of Development on the Tibetan Plateau».
- KRZMARIC, Roman. 2007.** «For God's Sake, Do Something! How Religions Can Find Unexpected Unity Around Climate Change».
- KUONQUI, Christopher. 2007.** «Responding to Clear and Present Dangers: A New Manhattan Project for Climate Change?»
- LEISEROWITZ, Anthony. 2007.** «Public Perception, Opinion and Understanding of Climate Change—Current Patterns, Trends and Limitations».
- LI, Junfeng. 2007.** «Mitigation Country Study—China».
- MATHUR, Ritu; BHANDARI, Preeti. 2007.** «Living Within a Carbon Budget—the Agenda for Mitigation».
- MATUS KRAMER, Arnoldo. 2007.** «Adaptation to Climate Change in Poverty Reduction Strategies».
- MENON, Roshni. 2007a.** «Famine in Malawi: Causes and Consequences».
- . **2007b.** «Managing Disaster, Mitigating Vulnerability: Social Safety Nets in Ethiopia».
- NEWELL, Peter. 2007.** «The Kyoto Protocol and Beyond: The World After 2012».
- TOLAN, Sandy. 2007.** «Coverage of Climate Change in Chinese Media».
- VOLPI, Giulio. 2007.** «Climate Mitigation, Deforestation and Human Development in Brazil».
- WINKLER, Harald; MARQUARD, Andrew. 2007.** «Energy Development and Climate Change: Decarbonising Growth in South Africa».
- YUE, Li; ERDA, Lin; YAN, Li. 2007.** «Impacts of, and Vulnerability and Adaptation to, Climate Change in Water Resources and Agricultural Sectors in China».

Notes

- ARREDONDO BRUN, Juan Carlos. 2007.** «Adapting to Impacts of Climate Change on Water Supply in Mexico City».
- BAMBAIGE, Albertina. 2007.** «National Adaptation Strategies to Climate Change Impacts. A Case Study of Mozambique».
- BHADWAL, Suruchi; NAIR, Sreeja. 2007.** «India Case Study». Institut de Recursos Energètics Tata (TERI), Bombai.
- BIRCH, Isobel; GRAHN, Richard. 2007.** «Pastoralism—Managing Multiple Stressors and the Threat of Climate Variability and Change».
- CHAUDHRY, Peter; RUYSSCHAERT, Greet. 2007.** «Climate Change and Human Development in Viet Nam».
- CANALES DAVILA, Caridad; CARILLO PINEDA, Alberto. 2007.** «Spain Country Study».
- CORNEJO, Pilar. 2007.** «Ecuador Case Study: Climate Change Impact on Fisheries».
- DONNER, Simon D. 2007.** «Canada Country Study».

- LEMOS, Maria Carmen. 2007.** «Drought, Governance and Adaptive Capacity in North East Brazil: a Case Study of Ceará».
- MEINSHAUSEN, Malte. 2007.** «Stylized Emission Path».
- NANGOMA, Everhart. 2007.** «National Adaptation Strategy to Climate Change Impacts: A Case Study of Malawi».
- NGUYEN, Huu Ninh. 2007.** «Flooding in Mekong River Delta, Viet Nam».
- ORINDI, Victor A.; NYONG, Anthony; HERRERO, Mario. 2007.** «Pastoral Livelihood Adaptation to Drought and Institutional Interventions in Kenya».
- PAINTER, James. 2007.** «Deglaciation in the Andean Region».
- PEDERSON, Peter D. 2007.** «Japan—Country Study».
- REGMI, Bimal R.; ADHIKARI, A. 2007.** «Climate Change and Human Development—Risk and Vulnerability in a Warming World. Country Case Study Nepal».
- SALEM, Boshra. 2007.** «Sustainable Management of the North African Marginal Drylands».
- SCHMID, Jürgen. 2007.** «Mitigation Country Study for Germany».
- SECK, Papa. 2007b.** «The Rural Energy challenge in Senegal: A Mission Report».
- SULLIVAN, Rory. 2007.** «Australia Country Study».
- TRIGOSO RUBIO, Erika. 2007.** «Climate Change Impacts and Adaptation in Peru: the Case of Puno and Piura».
- Referències**
- ABBOTT, Alison. 2004.** «Saving Venice». *Nature*. Londres. <http://www.nature.com/news/2004/040112/full/040112-8.html?jsessionid=26CC93DEBA2BEDF8762546E0413759D5>. Gener del 2007.
- ABI (ASSOCIATION OF BRITISH INSURERS). 2004.** «A Changing Climate for Insurance. A Summary Report for Chief Executives and Policymakers». Associació d'Asseguradores Britàniques, Londres. http://www.abi.org.uk/Display/File/Child/552/A_Changing_Climate_for_Insurance_2004.pdf. Juliol del 2007.
- . **2005a.** «Financial Risks of Climate Change». Summary Report. Associació d'Asseguradores Britàniques, Londres.
- . **2005b.** «A Changing Climate for Risk Insurance». http://www.abi.org.uk/Display/File/Child/552/A_Changing_Climate_for_Insurance_2004.pdf. Agost del 2007.
- . **2007a.** «Adapting to Our Changing Climate: A Manifesto for Business, Government and the Public». Associació d'Asseguradores Britàniques, Londres.
- . **2007b.** «Flooding and Insurance». Associació d'Asseguradores Britàniques. Londres. http://www.abi.org.uk/Display/Display_Popup/default.asp?Menu_ID=1090&Menu_All=1,1088,1090&Child_ID=553. Juliol del 2007.
- ACIA (ARCTIC CLIMATE IMPACTS ASSESSMENT). 2004.** *Impacts of a Warming Arctic—Arctic Climate Impacts Assessment*. Cambridge University Press, Cambridge.
- ACTIONAID. 2006.** «Climate Change and Smallholder Farmers in Malawi. Understanding Poor People's Experiences in Climate Change Adaptation». ActionAid International, Londres i Johannesburg.
- ACUITI LEGAL. 2003.** «Overview of the NSW Greenhouse Gas Abatement Scheme». Document de recerca núm. 20. La independència en l'establiment de preus i el Tribunal Regulador de Nova Gal·les del Sud, Sydney.
- ADAN, Mohamud; PKALYA, Ruto. 2005.** «Closed to Progress: An Assessment of the Socio-Economic Impacts of Conflict on Pastoral and Semi Pastoral Economies in Kenya and Uganda». Practical Action—Eastern Africa, Nairobi.
- ADB (ASIAN DEVELOPMENT BANK). 2001.** «Technical Assistance to the Republic of the Philippines for preparing the Metro-Manila Urban Services for the Poor Project». Manila.
- AGUIMI, A. 2003.** «Vulnerability of North African Countries to Climatic Changes, Adaptation and Implementation Strategies for Climatic Change». Institut Internacional per al Desenvolupament Sostenible (IISD), Winnipeg.
- AGRAWALA, Shardul (ed). 2005.** «Bridge Over Troubled Waters. Linking Climate Change and Development». OECD (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics), París.
- AGRAWALA, Shardul; Ota, Tomoko; AHSAN UDDIN, Ahmed; SMITH, Joel; VAN AALST, Maarten. 2003.** «Development and Climate Change in Bangladesh: Focus on Coastal Flooding and the Sundarbans». OECD (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics), París.
- ALASKA OIL SPILL COMMISSION. 1990.** «Spill, the Wreck of the Exxon Valdez: Implications for Safe Transportation of Oil». Informe final. Comissió sobre Vessaments de Petroli d'Alaska, Juneau, Alaska.
- ANAND, Sudhir; Sen, Amartya K.. 1996.** «Sustainable Human Development: Concepts and Priorities». Discussion Paper Series No.1. Oficina d'Estudis per al Desenvolupament, Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament, Nova York.
- ANDERSON, Kevin; BOWS, Alice. 2007.** «A Response to the Draft Climate Change Bill's Carbon Reduction Targets». Tyndall Briefing Note 17. Març del 2007. Centre Tyndall per a la Recerca sobre el Canvi Climàtic, Universitat de Manchester, Manchester.
- ANTHOFF, David; NICHOLS, Robert J.; Tol, Richard S.J.; VAFEIDIS, Athanasios T. 2006.** «Global and Regional Exposure to Large Rises in Sea-level: A Sensitivity Analysis». Document de treball núm. 96. Centre Tyndall per a la Recerca sobre el Canvi Climàtic, Universitat d'Anglia de l'Est, Norwich.
- APPIAH, Kwame Anthony. 2006.** *Cosmopolitanism: Ethics in a World of Strangers*. W.W. Norton, Nova York.
- ARNELL, N.W. 2004.** «Climate Change and Global Water Resources: SRES Emissions and Socio-Economic Scenarios». *Global Environmental Change* 14: 31–52.
- . **2006.** «Climate Change and Water Resources: A Global Perspective. Avoiding Dangerous Climate Change». Simposi sobre l'estabilització dels gasos hivernacle, 1-3 de febrer del 2005, Centre Met Office Hadley per al Canvi Climàtic, Exeter, Regne Unit. Departament de Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals, Londres.
- ARRHENIUS, Svante. 1896.** «On the Influence of Carbonic Acid in the Air upon the Temperature of the Ground». *London, Edinburgh and Dublin Philosophical Magazine and Journal of Science*. Fifth series. Abril 1896. 41: 237–275.
- ARROW, Kenneth. 2007.** «Global Climate Change: A Challenge to Policy». *Economists' Voice* 4(3), Article 2. <http://www.bepress.com/ev/vol4/iss3/art2>. Setembre del 2007.
- BÁEZ, Javier Eduardo; SANTOS, Indhira Vanessa. 2007.** «Children's Vulnerability to Weather Shocks: A Natural Disaster as a Natural Experiment». Xarxa de Recerca sobre Ciències Socials, Nova York.
- BANERJEE, Abhijit Vinayak; BÉNABOU, Roland; MOOKHERJEE, Dilip [ed]. 2006.** *Understanding Poverty*. Oxford University Press, Oxford.
- BARRIENTOS, Armando; HOLMES, Rebecca. 2006.** «Social Assistance in Developing Countries Database». Institut d'Estudis per al Desenvolupament, Universitat de Sussex, Brighton.
- BAUMERT, Kevin; HERZOG, PERSHING, Timothy i Jonathan. 2005.** *Navigating the Numbers: Greenhouse Gas Data and International Climate Policy*. Institut Mundial de Recursos, Washington, DC.
- BBC NEWS. 2007.** «Devastating Floods hit South Asia». 3 d'agost del 2007. http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/6927389.stm. Agost del 2007.
- BEHRMAN, Jere R.; DEOLALIKAR, Anil. 1990.** «The Intra-Household Demand for Nutrients in Rural South India: Individual Estimates, Fixed Effects and Permanent Income». *Journal of Human Resources* 24(4): 655–696.
- BERNSTEIN, Carl. 1998.** «The Best Obtainable Version of the Truth». Discurs pronunciat a la Convenció Anual de l'Associació de Directors de Notícies de Ràdio i Televisió, 26 de setembre. San Antonio, Texas.
- BOUWER, L. M.; AERTS, J. C. 2006.** «Financing Climate Change Adaptation». *Disasters* 30(1): 49–63.
- BOU-ZEID, E.; EL-FADEL, M. 2002.** «Climate Change and Water Resources in Lebanon and the Middle East». *Journal of Water Resources Planning and Management* 128(5): 343–355.

- BOYKOFF, M. T.; BOYKOFF, J. M. 2004.** «Bias as Balance: Global Warming and the U.S. Prestige Press». *Global Environmental Change* 14(2): 125–136.
- BRAMLEY, Matthew. 2005.** «The Case for Deep Reductions: Canada's Role in Preventing Dangerous Climate Change». Fundació David Suzuki i Institut Pembina. Vancouver. 24 de novembre del 2005. <http://www.pembina.org/climate-change/pubs/doc.php?id=536>. Agost del 2007.
- BRAMMER, Marc; MINER, Dan; PERLMAN, Jeff; KLEIN, Richard; KORAL, Dick; NETTLETON, John. 2006.** «New York City Energy Policy for 2006 and Beyond». The American Lung Association, Bright Power Inc., Clean Air Cool Planet, The Long Island City Business Development Council, Natural Resources Defense Council, New York Climate Rescue, NYPIRG i Quixotic Systems, Inc., Nova York. <http://www.climate-rescue.org/New%20York%20Energy%20Policy%20Proposal-2006%20Exec%20Sum.pdf>. Agost del 2007.
- BRANMSKY, Evan. 2006.** «Agriculture and Climate Change: The Policy Context». *World Resources Institute Policy Note, Climate: Agriculture No.1*. Institut Mundial de Recursos, Washington, DC.
- BRIEGER, T., FLECK, T.; MACDONALD, D. 2001.** «Political Action by the Canadian Insurance Industry on Climate Change». *Environmental Politics* 10: 111–126.
- BRITISH ANTARCTIC SURVEY. 2006.** «Climate Change – Our View». http://www.antarctica.ac.uk/bas_research/our_views/climate_change.php. Setembre del 2007.
- BRITISH OCEANOGRAPHIC DATA CENTRE. 2007.** «GLOSS Station Handbook: Station Information Sheet for Kuchiro». http://www.bodc.ac.uk/data/information_and_inventories/gloss_handbook/stations/89/. Setembre del 2007.
- BROOME, John. 2006a.** «Should We Value Population». *The Journal of Political Philosophy* 13(4): 399–413.
- . **2006b.** «Valuing Policies in Response to Climate Change: Some Ethical Issues». *A Contribution to the Work of the Stern Review on the Economics of Climate Change*. Cambridge University Press, Cambridge.
- BRUNDTLAND, Gro Harlem. 2007.** «UN Special Envoy for Climate Change Gro Harlem Brundtland addresses the 15th Session of the UN Commission on Sustainable Development». Discurs pronunciat davant la Comissió de l'ONU sobre Desenvolupament Sostenible, 9 de maig del 2007. http://www.regjeringen.no/en/dep/ud/selected-topics/un/Brundtland_speech_CSD.html?id=465906. Setembre del 2007.
- BURKE, Tom. 2007.** «Is Nuclear Inevitable? Policy and Politics in a Carbon Constrained World». The Professor David Hall Memorial Lecture, 17 de maig. The Law Society, Londres.
- BUTLER, Lucy; NEUHOFF, Karsten. 2005.** «Comparison of Feed in Tariff, Quota and Auction Mechanisms to Support Wind Power Development». *CEM Working Paper 70*. Departament d'Economia Aplicada, Universitat de Cambridge.
- BUTLER, Rhett A. 2006.** «A World Imperiled: Forces Behind Forest Loss». *Mongabay.com / A Place Out of Time: Tropical Rainforests and the Perils They Face*. <http://rainforests.mongabay.com/0801.htm>. Gener del 2007.
- CAFIERO, Carlo; VAKIS, Renos. 2006.** «Risk and Vulnerability Considerations in Poverty Analysis: Recent Advances and Future Directions». *Social Protection Discussion Paper No. 0610*. Banc Mundial, Washington, DC.
- CAI, Ximing. 2006.** «Water Stress, Water Transfer and Social Equity in Northern China: Implications for Policy Reforms». Nota temàtica per a l'Informe sobre el desenvolupament humà 2006. *Més enllà de l'escassetat: el poder, la pobresa i la crisi mundial de l'aigua*. Palgrave Macmillan, Nova York.
- CAIRNS, Sally; NEWSON, Carey amb Brenda Boardman i Jillian Anable. 2006.** «Predict and Decide. Aviation, Climate Change and UK Policy». Informe final. Institut per al Canvi Climàtic, Universitat d'Oxford.
- CALDEIRA, Ken. 2007.** «Climate Change and Acidification Are Affecting Our Oceans». Testimoni escrit per a *Wildlife and Oceans in a Changing Climate*, Subcomitè sobre Pesqueries, Naturalesa i Oceans, Comitè Nacional sobre Recursos Naturals, 17 d'abril del 2007, Washington, DC.
- CALDEIRA, Ken; JAIN, A. K.; HOFFERT, M. I. 2003.** «Climate Sensitivity Uncertainty and the Need for Energy without CO₂ Emission». *Science* 299 (5615): 2052–2054.
- CALIFORNIA DEPARTMENT OF WATER RESOURCES. 2006.** «Progress on Incorporating Climate Change into Planning and Management of California's Water Resources». *Technical Memorandum Report*. San Francisco, juliol del 2006.
- CALIFORNIA PUBLIC UTILITIES COMMISSION. 2005.** «Water Action Plan». San Francisco, 15 de desembre del 2005. http://www.cpuc.ca.gov/Static/hottopics/3water/water_action_plan_final_12_27_05.pdf. Setembre del 2007.
- CALVO, Cesar; DERCON, Stefan. 2005.** «Measuring Individual Vulnerability». *Department of Economics Working Paper Series No. 229*. Universitat d'Oxford.
- CARBON TRUST. 2006.** «Allocation and Competitiveness in the EU Emissions Trading Scheme. Options for Phase II and Beyond». Carbon Trust, Londres.
- CARTER, Michael; BARRETT, Christopher. 2006.** «The Economics of Poverty Traps and Persistent Poverty: An Asset-Based Approach». *The Journal of Development Studies*. 42(2): 178–199.
- CARTER, Michael, LITTLE, Peter D., MOGUES, Tewodaj; NEGATU, Workneh. 2005.** «Shocks, Sensitivity and Resilience: Tracking the Economic Impacts of Environmental Disaster on Assets in Ethiopia and Honduras». Staff Paper No. 489. Departament d'Economia Agrícola i Aplicada, Universitat de Wisconsin–Madison.
- CARTER, Michael; LITTLE, Peter; MOGUES, Tewodaj; NEGATU, Workneh. 2007.** «Poverty Traps and Natural Disasters in Ethiopia and Honduras». *World Development* 35(5): 835–856.
- CASS (CHINESE ACADEMY OF SOCIAL SCIENCES). 2006.** «Understanding China's Energy Policy: Economic Growth and Energy Use, Fuel Diversity, Energy/Carbon Intensity, and International Cooperation». Document preparatori preparat per a l'Informe sobre l'economia del canvi climàtic. Centre de Recerca per al Desenvolupament Sostenible, Pequín.
- CATHOLIC RELIEF SERVICES. 2004.** «CRS Allocates \$200,000 for Relief Efforts in Haiti and the Dominican Republic». *InterAction*. 28 de maig. <http://www.interaction.org/newswire/detail.php?id=2938>. Setembre del 2007.
- CAYAN, Dan; MAURER, Ed; DETTINGER, Mike; TYREE, Mary; HAYHOE, Katharine, BONFILS, Celine; DUFFY, Phil; SANTER, Ben. 2005.** «Climate Scenarios for California». Esborrany. Centre per al Canvi Climàtic de Califòrnia, Sacramento.
- CBS (CENTRAL BUREAU OF STATISTICS, KENYA) MOH (MINISTRY OF HEALTH, KENYA) i ORC MACRO. 2004.** «Kenya Demographic and Health Survey 2003». Calverton, Maryland.
- CDIAC (CARBON DIOXIDE INFORMATION ANALYSIS CENTER). 2007.** Correspondència sobre emissions de diòxid de carboni. Departament d'Energia dels EUA, Laboratori Nacional Oak Ridge, Tennessee.
- CEC (COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES). 2005a.** «Winning the Battle Against Global Climate Change». Comunicació de la Comissió al Consell, el Parlament Europeu, el Comitè Europeu Social i Econòmic i el Comitè de Regions. COM. 2005. 35 final. Brussel·les.
- . **2005b.** «Biomass Action Plan». Comunicació de la Comissió al Consell, el Parlament Europeu, el Comitè Europeu Social i Econòmic i el Comitè de Regions, COM. 2005. 628 Final. Brussel·les.
- . **2006a.** «Building a Global Carbon Market—Report Pursuant to Article 30 of Directive 2003/87/EC». Comunicació de la Comissió al Consell, el Parlament Europeu, el Comitè Europeu Social i Econòmic i el Comitè de Regions, COM. 2006. 676 Final. Brussel·les.
- . **2006b.** *Green Paper: A European Strategy for Sustainable, Competitive and Secure Energy*. COM. 2006. 105 Final. Brussel·les.
- . **2006c.** «An EU Strategy for Biofuels». Comunicació de la Comissió al Consell, el Parlament Europeu, el Comitè Europeu

- Social i Econòmic i el Comitè de Regions. COM. 2006. 34 Final. Brussel·les.
- . **2007a.** «Renewable Energy Road Map. Renewable Energies in the 21st Century: Building a More Sustainable Future». COM. 2006. 848 Final. Brussel·les.
- . **2007b.** «Green Paper from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Region. Adapting to Climate Change in Europe—Options for EU Action». COM. 2007. 354 Final. Brussel·les.
- . **2007c.** «On the Review of the Community Strategy to Reduce CO₂ Emissions and Improve Fuel Efficiency from Passenger Cars». Comunicació de la Comissió al Parlament i al Consell Europeu, SEC 200760. Brussel·les.
- . **2007d.** «Sustainable power generation from fossil fuels: aiming for near zero emissions from coal after 2020». Comunicació de la Comissió al Consell i al Parlament Europeu. COM.2006. 843 Final. Brussel·les.
- CEI (COMMITTEE OF EUROPEAN INSURERS). 2005.** «Climate Change. Insurers Present Risk Management Recommendations for a Safer, Unpolluted World». Comunicat del premsa. 9 de novembre. Brussel·les. <http://www.cea.assur.org/cea/v1.1/actu/pdf/uk/communique239.pdf>. Juliol del 2007.
- CHAFE, Zoë. 2007.** «Reducing Natural Disaster Risk in Cities». A: STARK, Linda, (ed.) *State of the World 2007: Our Urban Future*. 24th edition. A Worldwatch Institute Report on Progress Toward a Sustainable Society. Earthscan, London.
- CHAMBERS, Robert. 2006.** «Editorial Introduction: Vulnerability, Coping and Policy». IDS Bulletin 37(4): 33–40.
- CHEN, Dorothee; MEISEL, Nicolas. 2006.** «The Integration of Food Aid Programmes in Niger's Development Policies: the 2004–2005 food crisis». Working Paper 26. Agence Française de Développement, Paris.
- CHIBBER, Ajay and Rachid Laajaj. 2006.** «Disasters, Climate Change, and Economic Development in sub-Saharan Africa: Lessons and Directions». Grup d'Avaluació Independent, Banc Mundial, Washington, DC.
- CHOMITZ, Kenneth M. amb Buys, Piet; DE LUCA, Giacomo; THOAS, Timothy S.; WERTZ-KANOUNNIKOFF, Sheila. 2007.** *At Loggerheads? Agricultural Expansion, Poverty Reduction, and Environment in the Tropical Forests*. A World Bank Policy Research Report. Banc Mundial, Washington, DC.
- CHRETIEN, Jean-Paul; ANYAMBA, Assaf; BEDNO, Sheryl A.; BREIMAN, Robert F.; SANG, Rosemary; SERGON, Kibet; POWERS, Ann M.; ONYANGO, Clayton O., SMALL, Jennifer; TUCKER, Compton J.; LINTHICUM, Kenneth J. 2007.** «Drought-Associated Chikungunya Emergence Along Coastal East Africa». *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene* 76(3): 405–407.
- CLAUSSEN, Eileen. 2007a.** «Speech by Eileen Claussen, President, Pew Center on Global Climate Change». Címera sobre el Compromís Climàtic dels Presidents de Facultats i Universitats Americanes. 12 de juny del 2007. Washington, DC. http://www.pewclimate.org/press_room/speech_transcripts/ec_acupcc. Agost del 2007.
- . **2007b.** «Can Technology Transform the Climate Debate?» Observacions d'Eileen Claussen, presidenta del Centre Pew sobre el Canvi Climàtic Mundial, a la reunió de recerca d'Exxonmobil, 16 de maig del 2007. Paulboro, Nova Jersey.
- CLIMATE INSTITUTE, THE. 2006.** «Common Belief. Australia's Faith Communities on Climate Change». The Climate Institute (Austràlia), Sydney.
- CLINE, William. 2007.** *Global Warming and Agriculture: Impact Estimates by Country*. Centre per al Desenvolupament Global, Institut Peterson d'Economia Internacional, Washington, DC.
- CNA (CENTER FOR NAVAL ANALYSES) CORPORATION. 2007.** *National Security and the Threat of Climate Change*. Centre d'Anàlisis Navals, Alexandria, Virginia. <http://securityandclimate.cna.org/report/National%20Security%20and%20the%20Threat%20of%20Climate%20Change.pdf>. Agost del 2007.
- COAL INDUSTRY ADVISORY BOARD, INTERNATIONAL ENERGY AGENCY. 2006.** *Case Studies in Sustainable Development in the Coal Industry*. OECD/IEA, París.
- COLCHESTER, Marcus; JIWAN, Norman; ANDIKO, Martua Sirait; FIRDAUS, Asep Yunan; SURAMBO, A.; PANE, Herbert. 2006a.** «Promised Land: Palm Oil and Land Acquisition in Indonesia». Programa per als Pobles del Bosc, Perkumpulan Sawit Watch, HuMA i Centre Mundial d'Agrosilvicultura, Moreton-in-the-Marsh i Java Occidental.
- COLCHESTER, Marcus amb Nalua Silva Monterrey, Ramon Tomedes, Henry Zaalman, Georgette Kumanajare, Louis Biswana, Grace Watalmaleo, Michel Barend, Sylvia Oeloekekanamoe, Steven Majarawai, Harold Gaigren, Ellen-Rose Kambel, Caroline de Jong, Belmont Tchoumba, John Nelson, George Thierry Handja, Stephen Nounah, Emmanuel Minsolo, Beryl David, Percival Isaacs, Angelbert Johnny, Larry Johnson, Maxi Pugsley, Claudine Ramacindo, Gavin Winter i Yolanda Winter; POOLE, Peter; GRIFFITHS, Tom; MacKay, Fergus; FARHAN FERRARI, Maurizio. 2006b.** «Forest Peoples, Customary Use and State Forests: The Case for Reform». Esborrany per presentar a l'11è Congrés Biennal de l'Associació Internacional per a l'Estudi de la Propietat Comuna, Bali, Indonèsia, 19–23 de juny del 2006. Programa per als Pobles del Bosc, Moreton-in-the-Marsh.
- COMMISSION FOR AFRICA. 2005.** «Our Common Interest: Report of the Commission for Africa». Londres. <http://www.commissionforafrica.org/english/report/introduction.html#report>. Setembre del 2007.
- CONAM (CONSEJO NACIONAL DEL AMBIENTE). 2004.** «Estado del Ambiente de Cusco y el Cambio Climático a Nivel Nacional». Reporte Ambiental No. 4. <http://www.conam.gob.pe/Modulos/home/reportes.asp>. Setembre del 2007.
- COOPER, Richard N. 2000.** «International Approaches to Global Climate Change». *The World Bank Research Observer* 15: 2 (agost): 145–172.
- . **2005.** «Alternative to Kyoto: the Case for a Carbon Tax». <http://www.economics.harvard.edu/faculty/cooper/papers.html>. Juliol del 2007.
- COUDRAIN, Anne; FRANCOU, Bernard; KUNDZEWICZ, Zbigniew. 2005.** «Glacial shrinkage in the Andes and consequences for water resources – Editorial» *Hydrological Sciences–Journal des Sciences Hydrologiques* 50(6) Desembre: 925–932.
- COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. 2007.** «Presidency Conclusions 8/9 March 2007». 7224/1/07 REV 1. 2 de maig. Brussel·les.
- COUNCIL ON FOREIGN RELATIONS. 2006.** «National Security Consequences of US Oil Dependency». *Independent Task Force Report No. 58*. Consell de Relacions Exteriors, Nova York.
- DASGUPTA, Nandini amb Mitra Associates. 2005** «Chars Baseline Survey 2005: Volume I. Household». Chars Livelihoods Programme. http://www.livelihoods.org/lessons/project_summaries/comdev7_projsum.html. Maig del 2007.
- DASGUPTA, Partha. 2001.** *Human Well-Being and the Natural Environment*. Oxford University Press, Oxford.
- DASGUPTA, Susmita; LAPLANTE, Benoit; MEISNER, Craig; WHEELER, David; YAN, Jinping. 2007.** «The Impact of Sea Level Rise on Developing Countries: A Comparative Analysis». *Policy Research Working Paper* 4136. Banc Mundial, Washington, DC.
- DAVIDSON, Ogunlade; WINKLER, Harald; KENNY, Andrew; PRASAD, Gisela; NKOMO, Jabavu; SPARKS, Debbie; HOWELLS, Mark; ALFSTAD, Thomas amb Stanford Mwakasonda, Bill Cowan i Eugene Visagie. 2006.** *Energy Policies for Sustainable Development in South Africa: Options for the Future*. (Harald Winkler, ed.). Centre de Recerca d'Energia, Universitat de Ciutat del Cap.
- DE JANVRY, Alain; SADOULET, Elisabeth. 2004.** «Conditional Cash Transfer Programs: Are They Really Magic Bullets?» Departament d'Economia Agrícola i de Recursos, Universitat de Califòrnia, Berkeley.
- DE JANVRY, Alain; SADOULET, Elisabeth; SOLOMON, Pantelis; VAKIS, Renos. 2006a.** «Uninsured Risk and Asset Protection: Can Conditional Transfer Programs Serve as Safety Nets?» *Social*

- Protection Discussion Paper No. 0604*. Banc Mundial, Washington, DC.
- . **2006b**. «Can Conditional Cash Transfer Programs Serve as Safety Nets in Keeping Children at School and from Working when Exposed to Shocks?». *Journal of Development Economics* 79: 349–373.
- . **2006c**. «Evaluating Brazil's Bolsa Escola Program: Impact on Schooling and Municipal Roles». Universitat de Califòrnia, Berkeley.
- DE MONTESQUIOU, Alfred. 2005**. «Haitian Town Struggles to Recover One Year after Devastating Floods». The Associated Press. 19 de setembre.
- DEATON, Angus. 2001**. «Health, inequality and economic development». Basat en un document preparat per al Grup de treball 1 de la Comissió de l'OMS sobre Macroeconomia i Salut. Universitat de Princeton.
- DEFRA (DEPARTMENT FOR ENVIRONMENT, FOOD AND RURAL AFFAIRS). 2007**. «New Bill and Strategy Lay Foundations for Tackling Climate Change – Miliband». Comunicat de premsa. 13 de març. Londres. <http://www.defra.gov.uk/news/2007/070313a.htm>. Juliol del 2007.
- DELGADO, Christopher L.; HOPKINS, Jane; KELLY, Valerie A. amb Peter Hazell, Anna A. McKenna, Peter Gruhn, Behjat Hojjati, Jayashree Sil i Claude Courbois. 1998**. «Agricultural Growth Linkages in sub-Saharan Africa». *IFPRI Research Report No. 107*. Institut Internacional de Recerca en Política Alimentària, Washington, DC.
- DEL NINNO, Carlo; SMITH, Lisa C.. 2003**. «Public Policy, Markets and Household Coping Strategies in Bangladesh: Avoiding a Food Security Crisis Following the 1998 Floods». *World Development* 31(7): 1221–1238.
- DEN ELZEN, M. G. J.; MEINSHAUSEN, M. 2005**. «Meeting the EU 2°C Climate Target: Global and Regional Emission Implications». Report 728001031/2005. Agència d'Avaluació Ambiental dels Països Baixos, Amsterdam.
- DENNING, Glenn; SACHS, Jeffrey. 2007**. «How the Rich World Can Help Africa Help Itself». *The Financial Times*. 29 de maig. http://www.ft.com/cms/s/2/81059fb4-0e02-11dc-8219-000b5df10621,dwp_uuid=8806bae8-0dc4-11dc-8219-000b5df10621.html. Agost del 2007.
- DERCON, Stefan. 1996**. «Risk, Crop Choice and Savings: Evidence from Tanzania». *Economic Development Cultural Change*. 44(3): 385–514.
- . **2004**. «Growth and Shocks: Evidence from Rural Ethiopia». *Journal of Development Economics* 74: 309–329.
- . **2005**. «Vulnerability: A Micro-perspective». Document presentat a la Conferència Anual de Bancs sobre Economia del Desenvolupament. Amsterdam, maig del 2005. Banc Mundial, Washington, DC.
- DERCON, Stefan; HODDINOTT, John; WOLDEHANNA, Tassew. 2005**. «Shocks and Consumption in 15 Ethiopian Villages, 1999–2004». Institut Internacional de Recerca en Política Alimentària, Washington, DC.
- DERCON, Stefan; KRISHNAN, Pramila. 2000**. «In Sickness and in Health: Risk Sharing within Households in Rural Ethiopia». *Journal of Political Economy* 108(4): 668–727.
- DEVEREUX, Stephen. 1999**. «Making Less Last Longer. Informal Safety Nets in Malawi». *IDS Discussion Paper No. 373*. Institut d'Estudis de Desenvolupament, Universitat de Sussex, Brighton.
- . **2002**. «State of Disaster. Causes, Consequences and Policy Lessons from Malawi». ActionAid Malawi, Lilongwe.
- . **2006a**. «Vulnerable Livelihoods in Somali Region, Ethiopia». Institut d'Estudis de Desenvolupament, Universitat de Sussex, Brighton.
- . **2006b**. «Cash Transfers and Social Protection». Document preparat per al seminari regional sobre «Activitats de transferències d'efectiu al sud de l'Àfrica», 9–10 d'octubre del 2006, Johannesburg, Sud-àfrica. Xarxa de l'Àfrica Austral sobre la Pobresa Regional, Programa Regional sobre Fam i Vulnerabilitat i Oxfam GB. Johannesburg.
- . **2006c**. «The Impacts of Droughts and Floods on Food Security and Policy Options to Alleviate Negative Effects». Document enviat per a la sessió plenària sobre «Economia de les Catàstrofes Naturals» de la Conferència de l'Associació Internacional d'Economistes Agrícoles. Centre de Convencions i Exposicions de la Gold Coast, Queensland, Austràlia. 12–18 d'agost. Institut d'Estudis de Desenvolupament, Universitat de Sussex, Brighton.
- DEVEREUX, Stephen; SABATES-WHEELER, Rachel; TEFERA, Mulugeta; TAYE, Hailemichael. 2006**. «Ethiopia's Productive Safety Net Programme (PSNP): Trends in PSNP Transfers Within Targeted Households». Informe final per al Departament de Desenvolupament Internacional. DFID, Etiòpia i l'Institut d'Estudis del Desenvolupament, Universitat de Sussex. Brighton i Addis Abeba.
- DEVEREUX, Stephen; TIBA, Zoltan. 2007**. «Malawi's First Famine, 2001–2002». A: DEVEREUX, Stephen (ed.), *The New Famines. Why Famines Persist in an Era of Globalization*. Routledge, Londres.
- DFID (DEPARTMENT FOR INTERNATIONAL DEVELOPMENT). 2002**. «Bangladesh. Chars Livelihood Programme». Londres.
- . **2004**. «Adaptation to Climate Change: Can Insurance Reduce Vulnerability of the Poor?». *Key Sheet No. 8*, Londres.
- . **2006**. «Natural Disaster and Disaster Risk Reduction Measures—A Desk Review of Costs and Benefits». Gestió de Recursos Ambientals, DFID, Londres.
- . **2007**. «A Record Maize Harvest in Malawi». Estudis de cas. <http://www.dfid.gov.uk/casestudies/fi/les/africa%5Cmalawiharvest.asp>. Juliol del 2007.
- DIAMOND, Jared. 2005**. *Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed*. Viking, Nova York.
- DONIGER, David D.; HERZOG, Antonia V.; LASHOF, Daniel A. 2006**. «Climate Change: An Ambitious, Centrist Approach to Global Warming Legislation». *Science* 314: 764.
- EC (EUROPEAN COMMISSION). 2005a**. «Doing More With Less». Green Paper on Energy Efficiency. Brussel·les.
- . **2005b**. «Zero emissions technology platform: Commission Fosters CO₂-free Energy in the Future». IP/05/1512. Information and Communication Unit, Research DG, Brussel·les.
- . **2006a**. «Action Plan for Energy Efficiency: Realizing the Potential». Comunicació de la Comissió. Brussel·les. http://ec.europa.eu/energy/action_plan_energy_efficiency/doc/com_2006_0545_en.pdf. Setembre del 2007.
- . **2006b**. «Clean Coal Technology». EUROPA, Brussel·les. http://ec.europa.eu/energy/coal/clean_coal/index_en.htm. Setembre del 2007.
- . **2006c**. EU Greenhouse Gas Emission Trends and Projections. http://reports.eea.europa.eu/eea_report_2006_9/en/eea_report_9_2006.pdf. Setembre del 2007.
- . **2007a**. «The Impact of a Minimum 10% Obligation for Biofuel Use in the EU-27 in 2020 on Agricultural Markets». Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Brussel·les. http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/markets/biofuel/impact042007/text_en.pdf. Agost del 2007.
- . **2007b**. «Commission Proposes an Integrated Energy and Climate Change Package to Cut Emissions for the 21st Century». Comunicat de premsa, 10 de gener. EUROPA, Brussel·les.
- . **2007c**. «Energy for a Changing World». EUROPA. Del president José Manuel Barroso. http://ec.europa.eu/commission_barroso/president/focus/energy_en.htm. Juliol del 2007.
- . **2007c**. «Commission Reports on the Application of State Aid Rules to the Coal Industry in the EU». Comunicat de premsa. EUROPA, Brussel·les.
- EC (EUROPEAN COMMISSION), DIRECTORATE GENERAL FOR ENERGY AND TRANSPORT. 2006**. «European Survey—Attitude on Issues Related to EU Energy Policy». Comunicat de premsa. EUROPA, Brussel·les.
- . **2007**. «Energy for a Changing World. An Energy Policy for Europe—the Need for Action». Brussel·les.
- EEA (EUROPEAN ENVIRONMENT AGENCY). 2004**. «Energy Subsidies in the European Union: A Brief Overview». *DEA Technical Report 1/2004*. Brussel·les.

- . 2006. «Greenhouse Gas Emission Trends and Projections in Europe 2006». *EEA Report No. 9/2006*. Copenhagen.
- . 2007. «Climate Change and Water Adaptation Issues». *EEA Technical Report No. 2/2007*. Oficina de Publicacions Oficials de les Comunitats Europees, Luxemburg. http://reports.eea.europa.eu/technical_report_2007_2/en/eea_technical_report_2_2007.pdf. Juliol del 2007.
- EFTA (EUROPEAN FEDERATION FOR TRANSPORT AND ENVIRONMENT). 2007.** «Regulating Fuel Efficiency of New Cars». Briefing preparatori, gener del 2007. Brussel·les. http://www.transportenvironment.org/docs/Publications/2007/2007-01_background_briefing_cars_co2_regulation.pdf. Agost del 2007.
- EIA (ENERGY INFORMATION ADMINISTRATION). 2006.** «Emission of Greenhouse Gases in the United States 2005». Washington, DC.
- ELBERS, Chris; GUNNING, Jan Willem. 2003.** «Growth and Risk: Methodology and Micro-Evidence». Documents de debat de l'Institut Tin Bergen 03-068/2. Universitat d'Amsterdam.
- ELOBEID, Amani; TOKGOZ, Simla. 2006.** «Removal of US Ethanol Domestic and Trade Distortions: Impact on US and Brazilian Ethanol Markets». Document de treball 06-WP 427. Centre per al Desenvolupament Agrícola i Rural, Universitat d'Iowa, Ames.
- EMANUEL, Kerry. 2005.** «Increasing Destructiveness of Tropical Cyclones over the Past 30 Years». *Nature* 436: 686–688.
- EPA (ENVIRONMENT PROTECTION AGENCY). 2006.** «Clean Air Markets – Data and Publications». <http://www.epa.gov/airmarkets/auctions/index.html>. Agost del 2007.
- EPSTEIN, Paul R.; MILLS, Evan (ed.). 2005.** *Climate Change Futures: Health, Ecological and Economic Dimensions*. Centre per a la Salut i el Medi Ambient Mundial, Facultat de Medicina de Harvard, Cambridge, Massachusetts.
- EPSTEIN, Paul R.; ROGERS, Christine. 2004.** *Inside the Greenhouse. The Impacts of CO₂ and Climate Change on Public Health in the Inner City*. Centre per a la Salut i el Medi Ambient Mundial, Boston, Massachusetts.
- EU (EUROPEAN UNION). 2007a.** «EU almost On Track in Reaching its 2010 Renewable Electricity Target». Comunicat de premsa. 10 de gener. MEMO/07/12. EUROPA. Brussel·les.
- . 2007b. «Limiting Global Climate Change to 2 degrees Celsius». Comunicat de premsa. 10 de gener. MEMO/07/16. EUROPA. Brussel·les.
- . 2007c. «Emissions Trading: Commission Adopts Decision on Finland's National Allocation Plan for 2008–2012». Comunicat de premsa. 4 de juny. IP/07/749. EUROPA. Brussel·les.
- EUROPEAN TECHNOLOGY PLATFORM ON ZERO EMISSION FOSSIL FUEL POWER PLANTS (ZEP). 2007.** «European Technology Platform for Zero Emission Fossil Fuel Power Plants (ZEP): Strategic Overview». Secretaria ZEP, Brussel·les.
- . 2006a. *Green Paper: A European Strategy for Sustainable, Competitive and Secure Energy*. Unió Europea, Brussel·les.
- . 2006b. «An EU Strategy for Bio-fuels' Communication from the Commission». COM. 2006. 34 Final. Brussel·les.
- EWEA (EUROPEAN WIND ENERGY ASSOCIATION). 2006.** «Large Scale Integration of Wind Energy in the European Power Supply: Analysis, Issues and Recommendations». EWEA Grid Report. Brussel·les.
- FAO (FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF THE UNITED NATIONS). 2004.** 28a Conferència regional de la FAO per a l'Amèrica Llatina i el Carib. Seguretat alimentària com a estratègia de desenvolupament rural. Ciutat de Guatemala (Guatemala), del 26 al 30 d'abril del 2004.
- . 2007a. *State of the World's Forests 2007*. Departament de Silvicultura, Roma.
- . 2007b. «Forest Resources Assessment». Correspondència sobre estocs de carboni als boscos. Extracte a partir de base de dades. Agost del 2007. Departament de Silvicultura, Roma.
- FINLAYSON, C. M.; SPIERS, A.G. 2000.** «Global Review of Wetland Resources». A: *World Resources 2000–2001*. Institut Mundial de Recursos, Washington, DC.
- FISCHER, G., SHAH, M.; TUBIELLO, N.; VAN VELTHUIZEN, H. 2005.** «Socio-economic and Climate Change Impacts on Agriculture: An Integrated Assessment, 1990–2000». *Philosophical Transactions of the Royal Society* 360: 2067–2083.
- FLANNERY, Tim. 2005.** *The Weather Makers: The History and Future Impact of Climate Change*. Penguin, Londres.
- FRANCO, Guido. 2005.** «Climate Change Impacts and Adaptation in California». Document de suport per al *2005 Integrated Energy Policy Report*. Staff Paper. Comissió d'Energia de Califòrnia, Sacramento.
- FRANKEL-REED, Jenny. 2006.** «Adaptation Through Development: A Review of Bilateral Development Agency Programmes, Methods and Projects». Fons Mundial per al Medi Ambient (GEF), Nova York.
- FRIENDS OF THE EARTH MIDDLE EAST. 2007.** «Climate Change May Further Erode Political Stability in the Middle East». <http://www.foeme.org/press.php?ind=49>. Juny del 2007.
- G8 (GROUP OF EIGHT). 2005.** «Geneagles Plan of Action. Climate Change, Clean Energy and Sustainable Development». Gleneagles.
- . 2007. «Growth and Responsibility in the World Economy». Declaració de la Cimera de Heiligendamm. <http://www.whitehouse.gov/g8/2007/g8agenda.pdf>. Setembre del 2007.
- GAO (US GOVERNMENT ACCOUNTABILITY OFFICE). 2007.** «Climate Change: Financial Risks to Federal and Private Insurers in Coming Decades are Potentially Significant». Març del 2007. GAO-07-285. Informe per al Comitè sobre Seguretat Interior i Afers Governamentals, Senat dels EUA, Washington, DC.
- GARDNER, T. A.; CÔTÉ, Isabelle M.; GILL, Jennifer A.; GRANT, Alastair; WATKINSON, Andrew R. 2003.** «Long Term Region-wide Declines in Caribbean Corals». *Science* 301(5635): 958–960. 15 d'agost.
- GCOS (GLOBAL CLIMATE OBSERVING SYSTEM); UN ECONOMIC COMMISSION FOR AFRICA AND AFRICAN UNION COMMISSION. 2006.** «Climate Information for Development Needs: An Action Plan for Africa. Report and Implementation Strategy». 18-21 d'abril, Addis Abeba.
- GEF (GLOBAL ENVIRONMENT FACILITY). 2007a.** «Status Report on the Climate Change Funds as of April 30, 2007». *Report of the Trustee*. Secretaria GEF, Washington, DC.
- . 2007b. «SPA (Strategic Priority on Adaptation) Status Report June 2007». Secretaria GEF, Washington, DC.
- . 2007c. «Pledging Meeting for Climate Change Funds 15 June 2007». Secretaria GEF, Washington, DC.
- GLEMAREC, Yannick. 2007a.** «Embedding climate resilience thinking into national planning in Egypt». Comunicació interna.
- . 2007b. «The impacts of climate change: creating an uncertain future for fisheries in Namibia». Comunicació interna.
- GLOBAL REPRESENTATION FOR THE WIND ENERGY SECTOR AND GREENPEACE. 2006.** *Global Wind Energy Outlook 2006*. Greenpeace i Consell Mundial de l'Energia Eòlica, Londres. <http://www.greenpeace.org/raw/content/international/press/reports/globalwindenergyoutlook.pdf>. Agost del 2007.
- GOVERNMENT OF AUSTRALIA. 2007.** *National Greenhouse Gas Inventory 2005*. Canberra: Oficina Australiana sobre l'Efecte Hivernacle, Departament de Medi Ambient i Recursos Hidràulics. <http://www.greenhouse.gov.au/inventory/2005/index.html>. Març del 2007.
- GOVERNMENT OF CALIFORNIA. 2006.** «Proposition 1E. Disaster Preparedness and Flood Prevention Bond Act of 2006». Oficina de l'Analista Legislatiu, Sacramento, Califòrnia. http://www.lao.ca.gov/ballot/2006/1E_11_2006.htm. Setembre del 2007.
- GOVERNMENT OF CANADA. 2005.** «Canada's Greenhouse Gas Inventory, 1990–2003». Divisió de Gasos Hivernacle, Environment Canada, Ottawa. http://www.ec.gc.ca/pdb/ghg/inventory_report/2003_report/sum_e.cfm. Setembre del 2007.
- . 2006. «Canada's Greenhouse Gas Emissions Reporting Program. Overview of the Reported 2005 Facility Level GHG Emissions». Environment Canada, Ottawa. <http://www.ec.gc.ca/pdb/ghg>. Agost del 2007.
- . 2007. «Regulatory Framework for Air Emissions». Ministeri de Medi Ambient, Ottawa.

- GOVERNMENT OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA. 2006.** «Productive Safety Net Programme: Programme Implementation Manual». Ministeri d'Agricultura i Desenvolupament Rural, Addis Abeba.
- GOVERNMENT OF FRANCE. 2006.** «Report from the Working Group on Achieving a fourfold reduction in greenhouse gas emissions in France by 2050». Presidit per Christian de Boisseau. Ministeri d'Economia, Finances i Indústria i Ministeri d'Ecologia i Desenvolupament Sostenible, París.
- . **2007.** «Actions futures et facteur 4». Ministeri d'Ecologia, Desenvolupament i Gestió, París. <http://www.ecologie.gouv.fr/-Actions-futures-et-facteur-4-.html>. Agost del 2007.
- GOVERNMENT OF GERMANY. 2007.** «Sigmar Gabriel: Klimaschutz nutzt auch Verbrauchern und Wirtschaft». Pressemitteilungen Nr. 224/07. 24 d'agost. Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit, Berlín.
- GOVERNMENT OF INDIA. 2006a.** *Integrated Energy Policy. Report of the Expert Committee*. Nova Delhi: Comissió de Planificació.
- . **2006b.** *Towards Faster and More Inclusive Growth. An Approach to the 11th Five Year Plan (2007–2012)*. Comissió de Planificació, Nova Delhi.
- . **2007.** «2005–2006 National Family Health Survey (NFHS-3)». Ministeri de Salut i Benestar i Família, Institut Internacional de Ciències Demogràfiques, Bombai.
- GOVERNMENT OF JAPAN. 2002.** «Japan's Third National Communication under the United Nations Framework Convention on Climate Change». <http://unfccc.int/resource/docs/natc/japnc3.pdf>. Juliol del 2007.
- GOVERNMENT OF NEW SOUTH WALES. 2007.** «Greenhouse Gas Abatement Scheme (GGAS)». Sydney. http://www.greenhousegas.nsw.gov.au/overview/scheme_overview/overview.asp. Setembre del 2007.
- GOVERNMENT OF NORWAY. 2007.** «The Prime Minister sets New Climate Goals». Oficina del Primer Ministre, Oslo.
- GOVERNMENT OF PAKISTAN. 2005.** *Annual Report 2005–06*. Autoritat Reguladora del Petrol i el Gas, Islamabad.
- GOVERNMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF BANGLADESH. 2005a.** *Bangladesh. Unlocking the Potential. National Strategy for Accelerated Poverty Reduction*. Dacca: Divisió General d'Economia.
- . **2005b.** *National Adaptation Plan of Action. Final Report*. Dacca: Ministeri de Medi Ambient i Boscos.
- . **Mimeo.** «Comprehensive Disaster Management Bangladesh Experience». Programa Integral de Gestió de Catàstrofes, Ministeri d'Alimentació i Gestió de Catàstrofes, Dacca.
- GOVERNMENT OF SWEDEN. 2006.** «Making Sweden an OIL-FREE Society». Comissió sobre la Independència del Petrol i, Estocolm.
- . **2007.** «Regeringen proposition 2005/06: 172. Nationell klimatpolitik i global samverkan». Harpsund. <http://www.regeringen.se/content/1/c6/06/07/78/a096b1c8.pdf>. Setembre del 2007.
- GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. 2006a.** *Climate Change. The UK Programme 2006*. Presentat al Parlament pel secretari d'Estat per al Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals. Her Majesty's Stationery Office, Norwich.
- . **2006b.** «UK Energy and CO₂ Emissions Projections. Updated Projections to 2020». Departament de Comerç i Indústria, Londres.
- . **2006c.** *The Energy Challenge: Energy Review Report 2006*. Londres: Departament de Comerç i Indústria.
- . **2007a.** *Draft Climate Change Bill*. Presentat al Parlament pel secretari d'Estat per al Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals. Her Majesty's Stationery Office, Norwich.
- . **2007b.** *Draft Climate Change Bill. Partial Regulatory Impact Assessment*. Londres: Departament de Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals. <http://www.defra.gov.uk/corporate/consult/climatechange-bill/ria.pdf>. Setembre del 2007.
- . **2007c.** *Energy Trends and Quarterly Energy Prices*. Departament de Comerç i Indústria, Londres. <http://www.dti.gov.uk/energy/statistics/publications/dukes/page29812.html>. Març del 2007.
- . **2007d.** «Funding UK Flood Management». Departament de Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals, Londres. <http://www.defra.gov.uk/envirom/fcd/policy/funding.htm>. Juliol del 2007.
- . **2007e.** *Meeting the Energy Challenge: A White Paper on Energy*. Londres: Departament de Comerç i Indústria. <http://www.berr.gov.uk/files/file39387.pdf>. Maig del 2007.
- GOVERNMENT OF THE UNITED STATES. 2005.** «Regional Carbon Sequestration Partnerships: Phase I Accomplishments». Departament d'Energia, Laboratori Nacional de Tecnologies Energètiques, Pittsburg, Pennsilvània.
- . **2006a.** «FutureGen—A Sequestration and Hydrogen Initiative». Actualització del projecte: desembre del 2006. Departament d'Energia, Oficina d'Energia Fòssil, Washington, DC. <http://www.fossil.energy.gov/programs/powersystems/futuregen/index.html>. Agost del 2007.
- . **2006b.** «Interior Secretary Kempthorne Announces Proposal to List Polar Bears as Threatened Under Endangered Species Act». Departament d'Interior. Comunicat de premsa. http://www.doi.gov/news/06_News_Releases/061227.html. Desembre del 2006.
- . **2007a.** «Tracking New Coal-Fired Power Plants. Coal's Resurgence in Electric Power Generation». Departament d'Energia, Laboratori Nacional de Tecnologies Energètiques, Pittsburg, Pennsilvània. <http://www.netl.doe.gov/coal/refshelf/ncp.pdf>. Setembre del 2007.
- . **2007b.** «Carbon Sequestration Technology; Roadmap and Program Plan 2007. Ensuring the Future of Fossil Energy Systems through the Successful Deployment of Carbon Capture and Storage Technologies». Departament d'Energia, Laboratori Nacional de Tecnologies Energètiques, Pittsburg, Pennsilvània.
- . **2007c.** «President Bush Delivers State of the Union Address». Capítol dels EUA, Washington, DC. <http://www.whitehouse.gov/news/releases/2007/01/20070123-2.html>. Agost del 2007.
- GREENPEACE; GWEC (GLOBAL WIND ENERGY COUNCIL). 2006.** *Global Wind Energy Outlook 2006*. GWEC i Greenpeace, Brussel·les i Amsterdam.
- GRINSPUN, Alejandro. 2005.** «Three models of social protection». One Pager No. 17. PNUD-Agenda Internacional sobre Pobresa, Brasília.
- GRUBB, Michael; NEUHOFF, Karsten. 2006.** «Allocation and Competitiveness in the EU Emissions Trading Scheme: Policy Overview». *Climate Policy* 6: 7–30.
- GSS (GHANA STATISTICAL SERVICE); NMIMR (NOGUCHI MEMORIAL INSTITUTE FOR MEDICAL RESEARCH); ORC MACRO. 2004.** «Ghana Demographic and Health Survey 2003». Calverton, Maryland.
- GURRIA, Angel; MANNING, Richard. 2007.** «Statement by Angel Gurría, OECD Secretary-General, and Richard Manning, Chairman, OECD Development Assistance Committee (DAC)». Reunió. Washington, 15 d'abril del 2007. OECD, Washington, DC.
- GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY (GUS) [CENTRAL STATISTICAL OFFICE, POLAND]. 2006.** *Energy Consumption Efficiency, 1994–2004*. Varsòvia.
- HANEMANN, Michael; FARREL, A. 2006.** Gestió de les emissions de gasos hivernacle a Califòrnia. Centre sobre el Canvi Climàtic de la Universitat de Califòrnia, Berkeley. http://calclimate.berkeley.edu/managing_GHGs_in_CA.html. Gener del 2006.
- HANSEN, James. 2006.** «The Threat to the Planet». *New York Review of Books* 55 (12). <http://www.nybooks.com/articles/19131>. Juliol del 2007.
- . **2007a.** «Scientific Reticence and Sea Level Rise». *Environmental Research Letters* 2 024002 (6pp). http://www.iop.org/EJ/article/1748-9326/2/2/024002/erl7_2_024002.html. Març del 2007.
- . **2007b.** «Why We Can't Wait». *The Nation*. 7 de maig. Nova York.
- . **2007c.** «Dangerous Human-Made Interference with Climate». Testimoni per seleccionar el Comitè sobre Independència Energètica i Escalfament Global, Cambra de Representants dels EUA, 26 d'abril, Washington, DC.

- HANSEN, J.; SATO, Mki; RUEDY, R.; KHARECHA, P.; LACIS, A.; MILLER, R. L.; NAZARENKO, L.; LO, K.; SCHMIDT, G. A.; RUSSELL, G.; ALEINOV, I.; BAUER, S.; BAUM, E.; CAIRNS, B.; CANUTO, V.; CHANDLER, M.; CHENG, Y.; COHEN, A.; DEL GENIO, A.; FALUVEGI, G.; FLEMING, E.; FRIEND, A.; HALL, T.; JACKMAN, C.; JONAS, J.; KELLEY, M.; KIANG N. Y.; KOCH, D.; LABOW, G.; LERNER, J.; MENON, S.; NOVAKOV, T.; OINAS, V.; PERLWITZ, Ja.; PERLWITZ, JU.; RIND, D.; ROMANOU, A.; SCHMUNK, R.; SHINDELL, D.; STONE, P.; SUN, S.; STREETS, D.; TAUSNEV, N.; THRESHER, D.; UNGER, N.; YAO, M.; ZHANG, S. 2007.** *Dangerous Human-made Interference with Climate: A GISS modelE study. Atmospheric Chemistry and Physics* 7: 2287–2312.
- HANSEN, James; SATO, Makiko; RUEDY, Reto; LO, Ken; LEA, David W.; MEDINA-ELIZADE, Martin. 2006.** «Global Temperature Change». *Proceedings of the National Academy of Sciences* 103 (39): 14288–14293.
- HANSON, Craig; HENDRICKS, James R. Jr. 2006.** «Taxing Carbon to Finance Tax Reform». Brifing temàtic. Duke Energy i Institut Mundial de Recursos. Charlotte, Carolina del Nord i Washington, DC.
- HARE, William. 2005.** «Relationship Between Increases in Global Mean Temperature and Impacts on Ecosystems, Food Production, Water and Socio-Economic Systems». A: *Avoiding Dangerous Climate Change*. Informe de conferència per al Simposi sobre Estabilització dels Gasos Hivernacle, 1-3 de febrer del 2005. Centre Hadley, Exeter, Departament de Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals, Londres.
- HEIMANN, Lief Cabraser; BERNSTEIN, L. L. P. 2007.** «Tobacco and Smokers Litigation». <http://www.liefcabraser.com/tobacco.htm>. Abril del 2007.
- HEMMING, D. 2007.** «Impacts of Mean Sea Level Rise Based on Current State-of-the-Art Modelling». Centre Hadley, Universitat d'Exeter.
- HENDERSON, Caspar. 2006a.** «Ocean acidification: The Other CO₂ Problem». Servei de notícies de NewScientist.com. 5 d'agost del 2006. <http://environment.newscientist.com/channel/earth/mg19125631.200-ocean-acidification-the-itheri-cosub2sub-problem.html>. Setembre del 2007.
- . **2006b.** «Paradise Lost». *New Scientist* 191 (2563): 28–33. 5 d'agost del 2006.
- HIGH-LEVEL TASK FORCE ON UK ENERGY SECURITY, CLIMATE CHANGE AND DEVELOPMENT ASSISTANCE. 2007.** *Energy, Politics, and Poverty. A Strategy for Energy Security, Climate Change and Development Assistance*. Universitat d'Oxford.
- HODDINOTT, John; KINSLEY, Bill. 2000.** «Adult Health in the Time of Drought». Document de debat núm. 79 de la Divisió de Consum d'Aliments i Nutrició. Institut Internacional de Recerca en Política Alimentària, Washington, DC.
- . **2001.** «Child Growth in the Times of Drought». *Oxford Bulletin of Economics and Statistics* 63(4):0305–0949.
- HOFFMANN, Yvonne. 2006.** «Auctioning of CO₂ Emission Allowances in the EU ETS». Report under the project «Review of EU Emissions Trading Scheme». Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea, Brussel·les.
- HOUGHTON, R. A. 2005.** «Tropical Deforestation as a Source of Greenhouse Gas Emission». A: *Tropical Deforestation and Climate Change* (P. Mutinho i S. Schwartzman eds). Belém: Instituto de Pesquisa Ambiental da Amazônia (IPAM). Defesa Ambiental, Washington, DC.
- HOYOIS, P.; SCHEUREN, J-M.; BELOW, GUHA-SAPIR, R. i D. 2007.** *Annual Disaster Statistical Review: Numbers and Trends 2006*. Centre per a la Recerca sobre l'Epidemiologia de Desastres (CRED). Brussel·les.
- HSBC (HONG KONG SHANGHAI BANK OF COMMERCE). 2007.** «HSBC Climate Confidence Index 2007». HSBC Holdings plc.
- HUISMAN, Pieter. 2002.** «How the Netherlands Finance Public Water Management». European Water Management Online. Publicació oficial de l'Associació Europea de l'Aigua. http://www.ewaonline.de/journal/2002_03.pdf. Maig del 2007.
- HULME, Mike; SHEARD, Nicola. 1999a.** «Climate Change Scenarios for Australia». Unitat de Recerca Climàtica, Norwich. <http://www.cru.uea.ac.uk/~mikeh/research/australia.pdf>. Agost del 2007.
- . **1999b.** «Climate Change Scenarios for Japan». Unitat de Recerca Climàtica. Norwich. <http://www.cru.uea.ac.uk/~mikeh/research/wwf.japan.pdf>. Setembre del 2007.
- IEA (INTERNATIONAL ENERGY AGENCY). 2003.** «Cool Appliances: Policy Strategies for Energy-Efficient Homes». Energy Efficiency Policy Profiles. OECD (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics)/IEA, París.
- . **2006a.** «Energy Policies of IEA Countries. 2006 Review». OECD (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics)/IEA, París.
- . **2006b.** *Energy Technology Perspectives. Scenarios and Strategies to 2050*. OECD (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics)/IEA, París.
- . **2006c.** *World Energy Outlook*. OECD (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics)/IEA, París.
- IFEES (ISLAMIC FOUNDATION FOR ECOLOGY AND ENVIRONMENTAL SCIENCES). 2006.** «Ecolslam». Butlletí d'informació núm. 2. http://ifees.org.uk/newsletter_2_small.pdf. Agost del 2007.
- IFRC (INTERNATIONAL FEDERATION OF THE RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES). 2002.** *World Disasters Report 2002*. Ginebra.
- . **2005a.** *World Disasters Report 2005: Focus on Information in Disasters*. Ginebra.
- . **2005b.** Operations Update No 3. Kenya: sequera. 4 de febrer. <http://www.reliefweb.int/library/documents/2005/IFRC/ifrc-drought-04feb.pdf>. Juliol del 2007.
- . **2006.** *World Disasters Report 2006: Focus on Neglected Crises*. Ginebra.
- IKKATAI, Seiji. 2007.** «Current Status of Japanese Climate Change Policy and Issues on Emission Trading Scheme in Japan». Institut de Recerca Econòmica del Centre de Recerca d'Estudis Avançats, Universitat de Kyoto, Kyoto.
- IMF (INTERNATIONAL MONETARY FUND). 2006.** *World Economic Outlook Report 2006: Financial Systems and Economic Cycles*. Setembre. Washington, DC.
- . **2007.** *World Economic Outlook Database*. Abril del 2007. Washington, DC.
- INPE (INSTITUTO NACIONAL DE PESQUISAS ESPACIAIS). 2007.** «Sistema de Detecção do Desmatamento em Tempo Real (DETER)». Base de dades. São José dos Campos.
- INTERNATIONAL NETWORK FOR SUSTAINABLE ENERGY. 2006.** «Subsidies and Public Support for Energy». <http://www.inforse.org/europe/subsidies.htm>. Agost del 2007.
- INTERNATIONAL NETWORK FOR SUSTAINABLE ENERGY – EUROPE. 2006.** «Subsidies and Public Support for Energy». <http://www.inforse.org/europe/subsidies.htm>. Agost del 2007.
- IPCC (INTERGOVERNMENTAL PANEL ON CLIMATE CHANGE). 1999.** «Summary for Policymakers. Aviation and the Global Atmosphere». Informe especial dels grups de treball I i III de l'IPCC en col·laboració amb el Grup d'Avaluació Científica per al Protocol de Mont-real sobre Substàncies que Destruïxen la Capa d'Ozó. (Joyce E. Penner, David H. Lister, David J. Griggs, David J. Dokken i Mack McFarland, eds.). Cambridge University Press, Cambridge i Nova York.
- . **2001.** «Technical Summary». A: *Climate Change 2001: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Third Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* (James J. McCarthy, Osvaldo F. Canziani, Neil A. Leary, David J. Dokken i Kasey S. White, eds.). Cambridge University Press, Cambridge i Nova York.
- . **2007a.** *Climate Change 2007—The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. (S. Solomon, D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K. B. Averyt, M. Tignor i H. L. Miller, eds.). Cambridge University Press, Cambridge i Nova York.
- . **2007b.** *Climate Change 2007: Climate Change Impacts, Adaptation and Vulnerability. Working Group II Contribution to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. (S. Solomon, D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis,

- K. B. Averyt, M. Tignor i H. L. Miller, eds.). Cambridge University Press, Cambridge i Nova York.
- . **2007c.** *Climate Change 2007: Mitigation of Climate Change. Working Group III Contribution to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* (S. Solomon, D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K. B. Averyt, M. Tignor i H. L. Miller, eds.). Cambridge University Press, Cambridge i Nova York.
- . **2007d.** «Summary for Policymakers». A: *Climate Change 2007— The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* (S. Solomon, D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K. B. Averyt, M. Tignor i H. L. Miller, eds.). Cambridge University Press, Cambridge i Nova York.
- . **2007e.** «Summary for Policymakers». A: *Climate Change 2007: Climate Change Impacts, Adaptation and Vulnerability. Working Group II Contribution to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* (S. Solomon, D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K. B. Averyt, M. Tignor i H. L. Miller, eds.). Cambridge University Press, Cambridge i Nova York.
- . **2007f.** «Summary for Policymakers». A: *Climate Change 2007: Mitigation of Climate Change. Working Group III Contribution to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* (S. Solomon, D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K. B. Averyt, M. Tignor i H. L. Miller, eds.). Cambridge University Press, Cambridge i Nova York.
- . **2007g.** «Technical Summary». A: *Climate Change 2007: Climate Change Impacts, Adaptation and Vulnerability. Working Group II Contribution to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* (S. Solomon, D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K. B. Averyt, M. Tignor i H. L. Miller, eds.). Cambridge University Press, Cambridge i Nova York.
- IRI (INTERNATIONAL RESEARCH INSTITUTE FOR CLIMATE AND SOCIETY). 2007.** «Climate Risk Management in Africa: Learning from Practice». *Climate and Society* núm. 1. The Earth Institute, Universitat de Columbia, Nova York.
- ISDR (INTERNATIONAL STRATEGY FOR DISASTER REDUCTION). 2007a.** «Drought Risk Reduction Framework and Practices: Contributing to the Implementation of the Hyogo Framework for Action». Ginebra.
- . **2007b.** «Building Disaster Resilient Communities. Good Practices and Lessons Learned». Ginebra.
- . **2007c.** «Words into Action: A Guide for Implementing the Hyogo Framework. Hyogo Framework for Action 2005–2015: Building the Resilience of Nations and Communities to Disasters». Ginebra.
- ISDR (INTERNATIONAL STRATEGY FOR DISASTER REDUCTION); WORLD BANK GFDRR (GLOBAL FACILITY FOR DISASTER REDUCTION AND RECOVERY). 2006.** «A Partnership for Mainstreaming Disaster Mitigation in Poverty Reduction Strategies». Ginebra i Washington, DC.
- . **2007.** «Committed to Reducing Vulnerabilities to Hazards by Mainstreaming Disaster Reduction and Recovery in Development. Progress Report 1». Ginebra i Washington, DC.
- ISSC (INTERNATIONAL SCIENTIFIC STEERING COMMITTEE). 2005.** *Report of the International Scientific Steering Committee. International Symposium on Stabilization on Greenhouse Gas Concentrations— Avoiding Dangerous Climate Change, 1–3 February, 2005 Met-Office Hadley Centre for Climate Change, Exeter, UK.* Departament de Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals, Londres.
- ITANO, Nicole. 2002.** «Famine, AIDS Devastating Malawi Women». *WOMENSENEWS*. 26 de febrer. http://www.sahims.net/doclibrary/2004/02_February/11%20Wed/Regional%20abstract/Famine,%20AIDS%20Devastating%20Malawi%20Women.pdf. Agost del 2007.
- JANK, Marcos J.; KUTAS, Géraldine; DO AMARAL, Luiz Fernando; NASSAR, André M. 2007.** «EU and US Policies on Biofuels: Potential Impacts on Developing Countries». The German Marshall Fund of the United States, Washington, DC.
- JACQUET, Pierre; TUBIANA, Laurence (ed.) 2007.** *Regards sur la terre: L'annuel du développement durable. 2007. Energie et changements climatiques.* Presses de Sciences Pos, Paris.
- JHA, Saroj Kumar. 2007.** «GFDRR. Track II. Multi-donor Trust Fund for Mainstreaming Disaster Reduction for Sustainable Poverty Reduction». ISDR i el Centre Mundial per a la Reducció de Catàstrofes i la Recuperació, Grup del Banc Mundial. Washington, DC. <http://www.unisdr.org/eng/partner-netw/wb-isdr/Twb-isdr-rackII-ApproachPaper-Results-CG-comments.doc>. Agost del 2007.
- JONES, Chris; Cox, Peter; HUNTINGFORD, Chris. 2005.** «Impact of climate-carbon cycle feedbacks on emissions scenarios to achieve stabilization». A: *Avoiding Dangerous Climate Change.* Informe de conferència per al Simposi sobre l'Estabilització dels Gasos Hivernacle, 1-3 de febrer del 2005 Centre Met Office Hadley per al Canvi Climàtic, Exeter, Regne Unit. Departament de Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals, Londres.
- JONES, P.; THORNTON, P. K. 2003.** «The Potential Impacts of Climate Change on Maize Production in Africa and Latin America in 2055». *Global Environmental Change* 13: 51–59.
- KENNEDY, John F. 1963.** Discurs davant el Parlament irlandès, 28 de juny del 1963. <http://www.jfklibrary.org/Asset+Tree/Asset+Viewers/Audio+Video+Asset+Viewer.htm?guid={D8A7601E-F3DA-451F-86B4-43B3EE316F64}&type=Audio>. Agost del 2007.
- KLEIN, R. J. T.; ERIKSEN, S. E. H.; NESS, L. O.; HAMMILL, A.; ROBLEDO, C.; BRIEN, K. L. O.; TANNER, T. M. 2007.** «Portfolio Screening to Support the Mainstreaming of Adaptation to Climate Change into Development Assistance». Working Paper 102. Centre Tyndall per a la Recerca en Canvi Climàtic, Universitat d'Anglia de l'Est, Norwich.
- KURUKULASURIYA, Pradeep; MENDELSON, Robert. 2006.** «A Ricardian Analysis of the Impact of Climate Change on African Cropland». Document de debat núm. 8 del Centre de Política i Economia Ambiental a l'Àfrica, Universitat de Pretòria.
- LANDAU, J. P. 2004.** «Rapport à Monsieur Jacques Chirac, Président de la République, Group de travail sur les nouvelles contributions financières internationales». <http://www.diplomatie.gouv.fr/en/IMG/pdf/LandauENG1.pdf>. Agost del 2007.
- LEISEROWITZ, Anthony. 2006.** «Climate Change, Risk Perception and Policy Preferences». *Climate Change* 77 (primavera): 45–72.
- LINDERT, Kathy; LINDER, Anja, Jason Hobbs and Bénédicte de la Brière. 2007.** «The Nuts and Bolts of Brazil's Bolsa Família Program: Implementing Conditional Cash Transfers in a Decentralized Context». Document de debat sobre protecció social núm. 0709. Banc Mundial, Washington, DC.
- LINKLATER, Magnus. 2007.** «A Brilliantly Swiss Scheme to Ignore Global Warming». *The Times*. Londres. 18 de juliol. http://www.timesonline.co.uk/tol/comment/columnists/magnus_linklater/article2093516.ece. Setembre del 2007.
- LOCKWOOD, Mike; FRÖHLICH, Claus. 2007.** «Recent Oppositely Directed Trends in Solar Climate Forcings and the Global Mean Surface Air Temperature». *Proceedings of the Royal Society A* 463 (2086): 2447–2460. <http://www.journals.royalsoc.ac.uk/content/h844264320314105/>. Agost del 2007.
- LÓPEZ, Humberto. 2006.** «Did Growth Become Less Pro-Poor in the 1990s?» World Bank Policy Research Working Paper Series No. 3931. Banc Mundial, Washington, DC. <http://econ.worldbank.org>. Juny del 2006.
- MALLICK, Dwijendra Lal; RAHMAN, Atiq; ALAM, Mozaharul; Mo JUEL, Abu Saleh; AHMAD, Azra N.; SHAFIQU ALAM, Sarder. 2005.** «Floods in Bangladesh: A Shift from Disaster Management Towards Disaster Preparedness». *IDS Bulletin* 36(4): 53–70.
- MASKREY, A.; BUESCHER, Gabriella; PEDUZZI, Pascal; SCHAEPPF, Carolin. 2007.** *Disaster Risk Reduction: 2007 Global Review.* Edició de consulta. Preparada per a la primera sessió de la Plataforma Global per a la Reducció del Risc de Catàstrofes, Ginebra, Suïssa, 5–7 de juny del 2007. Ginebra.
- McMICHAEL, A. J.; CAMPBELL-LENDRUM, D. H.; CORVALÁN, C. F.; EBI, K. L.; GITHEKO, A.; SCHERAGA, J. D.; WOODWARD, A. 2003.** «Chapter 1: Global Climate Change and Health: An Old Story Writ Large». A: *Climate Change and Human Health—Risks and Responses.* Ginebra: Organització Mundial de la Salut.

- MECHLER, Reinhard; LINNEROOH-BAYER, Joanne; PEPIATT, David. 2006.** «Disaster Insurance for the Poor? A Review of Micro-Insurance for Natural Disaster Risks in Developing Countries». Provention/IIASA Study. Provention Consortium, Ginebra.
- MEINSHAUSEN, Malte. 2005.** «On the Risk of Overshooting 2°C». Document presentat al simposi científic: *Avoiding Dangerous Climate Change*. Simposi sobre l'Estabilització dels Gasos Hivernacle, 1-3 de febrer del 2005. Centre Met Office Hadley, Exeter, Regne Unit. Londres: Departament de Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals.
- MENDONÇA, Miguel. 2007.** *Feed-in Tariffs – Accelerating the Development of Renewable Energy*. Earthscan, Londres.
- MERRILL LYNCH; WRI (WORLD RESOURCES INSTITUTE). 2005.** «Energy Security and Climate Change. Investing in the Clean Car Revolution». Washington, DC.
- METEO FRANCE. 2007.** «L'établissement Météo-France». http://www.meteofrance.com/FR/qui_sommes_nous/enbref/enbref.jsp. Setembre del 2007.
- MET OFFICE. 2006.** «Effects of Climate Change in Developing Countries. Met Office Hadley Centre for Climate Change». Exeter.
- MILLENNIUM ECOSYSTEM ASSESSMENT. 2005.** *Ecosystems and Human Well-being—Synthesis*. Island Press, Washington, DC. <http://www.millenniumassessment.org/documents/document.356.aspx.pdf>. Setembre del 2007.
- MILLS, E.; ROTH, R. J.; LECOMTE, E. 2005.** «Availability and Affordability of Insurance Under Climate Change. A Growing Challenge for the U.S». Preparat per a l'Associació Nacional de Comissaris d'Assegurances. Universitat de Califòrnia, Berkeley.
- MILLS, Evan. 2006.** «The Role of NAIC in Responding to Climate Change». Testimoni davant l'Associació Nacional de Comissaris d'Assegurances. Universitat de Califòrnia, Berkeley.
- MIT (MASSACHUSETTS INSTITUTE OF TECHNOLOGY). 2007.** *The Future of Coal: Options for a Carbon Constrained World*. Boston.
- MODI, Vijay; McDADE, Susan; LALLEMENT, Dominique; SAGHIR, Jamal. 2005.** «Energy Services for the Millennium Development Goals». Programa d'Assistència de Gestió del Sector Energètic, Projecte Mil·lenni de l'ONU, Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament i Banc Mundial, Nova York.
- MONBIOT, George. 2006.** *Heat*. Penguin Books, Londres.
- MORRIS, S.; NEIDICKER-GONZALES, O.; CARLETTO, C.; MUNGUIA, M.; MEDINA, J. M.; WODON, Q. 2001.** «Hurricane Mitch and Livelihoods of the Rural Poor in Honduras». *World Development* 30(1): 39–60.
- MOSLEY, P. 2000.** «Insurance Against Poverty? Design and Impact of "New Generation" Agricultural Micro-Insurance Schemes». Universitat de Sheffield.
- MOUSSEAU, Frederic; MITTAL, Anuradha. 2006.** *Sahel: A Prisoner of Starvation? A case study of the 2005 food crisis in Niger*. Institut Oakland, Califòrnia.
- MÜLLER, Benito; HEPBURN, Cameron. 2006.** «IATAL – an Outline Proposal for an International Air Travel Adaptation Levy». Institut Oxford d'Estudis sobre Energia, Oxford.
- NARAIN, Sunita. 2006.** «Community-led Alternatives to Water Management: India Case Study». Document encarregat per a l'Informe sobre el desenvolupament humà 2006. *Més enllà de l'escassetat: el poder, la pobresa i la crisi mundial de l'aigua*. Palgrave Macmillan, Nova York.
- NASA (NORTH AMERICAN SPACE AGENCY). 2005.** «NASA History – Human Space Flight». <http://spaceflight.nasa.gov/history/>. Setembre del 2007.
- NATIONAL AUDIT OFFICE. 2001.** «Inland Flood Defence». Informe de l'interventor i auditor general, Londres.
- NCEP (NATIONAL COMMISSION ON ENERGY POLICY). 2004a.** «Ending the Energy Stalemate. A Bipartisan Strategy to Meet America's Energy Challenges. Summary of Recommendations». Comissió Nacional sobre Polítiques d'Energia, Washington, DC.
- . **2004b.** «Taking Climate Change into Account in US Transportation». A: *Innovative Policy Solutions to Global Climate Change, Brief No.6*, Comissió Nacional sobre Polítiques d'Energia, Washington, DC.
- NEA (NUCLEAR ENERGY AUTHORITY). 2006.** *Annual Report*. OECD (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics), París.
- NERC (NATURAL ENVIRONMENT RESEARCH COUNCIL) BRITISH ANTARCTIC SURVEY. 2000.** «Future Changes in the Size of the Antarctic Ice Sheet». http://www.antarctica.ac.uk/Key_Topics/IceSheet_SeaLevel/ice_sheet_change.html. Agost del 2007.
- NETL (NATIONAL ENERGY TECHNOLOGY LABORATORY). 2007.** «Tracking New Coal-fired Power Plants». Departament d'Energia dels EUA, Pittsburgh, Pennsilvània. <http://www.netl.doe.gov/coal/refshelf/hcp.pdf>. Agost del 2007.
- NEW YORK CLIMATE & HEALTH PROJECT. 2004.** «Assessing Potential Public Health and Air Quality Impacts of Changing Climate and Land Use in Metropolitan New York». Universitat de Columbia, Nova York.
- NFU (NATIONAL FARMERS UNION). 2005.** *Agriculture and Climate Change*. Londres. <http://www.nfuonline.com/documents/Policy%20Services/Environment/Climate%20Change/NFU%20Climate%20Change.pdf>. Maig del 2007.
- NIPPON KEIDANREN. 2005.** «Results of the Fiscal 2005 Follow-up to the Keidanren Voluntary Action Plan on the Environment (Summary)». Secció sobre mesures per a l'escalfament global: resultats fiscals del 2004. Tòquio. <http://www.keidanren.or.jp/english/policy/2005/086.pdf>. Setembre del 2007.
- NOBRE, Carlos. 2007.** «Climate Policy: It's Good to be in the «RED»». Comunicat de premsa. 10 de maig. Institut Carnegie, Washington, DC.
- NORDHAUS, William D. 2005.** «Life after Kyoto: Alternative Approaches to Global Warming Policies». Oficina Nacional de Recerca Econòmica, document de treball 11889. Cambridge, Massachusetts.
- . **2006.** «The Stern Review on the Economics of Climate Change». Oficina Nacional de Recerca Econòmica, document de treball 12741. Cambridge, Massachusetts. http://papers.ssm.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=948654. Desembre del 2006.
- . **2007.** «Critical Assumptions in the Stern Review on Climate Change». *Science* 317 (5835): 203–204. 13 de juliol.
- NREL (NATIONAL RENEWABLE ENERGY LABORATORY) ENERGY ANALYSIS OFFICE. 2005a.** Tendències del cost de les energies renovables. Presentació. http://www.nrel.gov/analysis/docs/cost_curves_2005.ppt. Novembre del 2005.
- . **2005b.** «Global Competitiveness in Fuel Economy and Greenhouse Gas Emission Standards for Vehicles». Presentació a càrrec d'Amanda Sauer, 10 de febrer. Institut Mundial de Recursos, Washington, DC. http://www.nrel.gov/analysis/seminar/docs/2005/ea_seminar_feb_10.ppt. Setembre del 2007.
- OECD (ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT). 2005b.** «Harmonisation, Alignment, Results: Report on Progress, Challenges and Opportunities». París.
- . **2005c.** «Reducing Greenhouse Gas Emissions: the Potential of Coal». París. http://www.iea.org/Textbase/work/2006/gb/publications/ciab_ghg.pdf. Setembre del 2007.
- . **2006a.** *Declaration on Integrating Climate Change Adaptation into Development Cooperation*. París.
- . **2006b.** *Agricultural Policies in OECD Countries: At a Glance*, edició del 2006. París.
- . **2006c.** «DAC Members' net ODA 1990–2005 and SAC Secretariat Simulation of net ODA in 2006 and 2010». <http://www.oecd.org/dac/stats>. Març del 2007.
- . **2006d.** «Japan Floods». Estudi de la gestió de risc de l'OCDE. París.
- . **2006e.** «Survey on Harmonisation and Alignment of Donor Practices». París.
- . **2007a.** «Climate Change and Africa». Document preparat per la Unitat de Suport d'AFP i la Secretaria de NEPAD per a la 8a reunió del Fòrum d'Associació de l'Àfrica. 22-23 de maig, Berlín.

- . 2007b. «International Development Statistics (CRS)». Base de dades en línia sobre ajuda i altres fluxos de recursos. París <http://www.oecd.org/dac/stats/idsonline>. Juliol del 2007.
- OFDA (OFFICE OF US FOREIGN DISASTER ASSISTANCE); CRED (COLLABORATING CENTRE FOR RESEARCH ON THE EPIDEMIOLOGY OF DISASTERS). 2007.** *Emergency Events Database (EM-DAT)*. Base de dades. Brussel·les. <http://www.em-dat.net/who.htm>. Setembre del 2007.
- OLSHANSKAYA, Marina. 2007.** «Russia and the Kyoto Protocol: Global and National Human Development Perspectives». Centre Regional del PNUD de Bratislava, Bratislava.
- OXFAM INTERNATIONAL. 2005.** «Predictable Funding for Humanitarian Emergencies: a Challenge to Donors». Nota de briefing d'Oxfam. http://www.oxfam.org/en/files/bn051024_CERF_predictablefunding/download. Octubre del 2005.
- . 2007. «Adapting to Climate Change. What's Needed in Poor Countries, and Who Should Pay». Document de briefing d'Oxfam 104. Oxford.
- PAGE, Edward A. 2006.** *Climate Change, Justice and Future Generations*. Cheltenham: Edward Elgar. <http://www2.warwick.ac.uk/fac/soc/pais/staff/page/publications/>. Juliol del 2007.
- PEACE (PELANGI ENERGI ABADI CITRA ENVIRO). 2007.** «Indonesia and Climate Change». Document de treball sobre l'estatus i les polítiques actuals. Departament per al Desenvolupament Internacional, Banc Mundial i Ministeri de Medi Ambient a Indonèsia, Jakarta.
- PEARCE, David. 2001.** «The Economic Value of Forest Ecosystems». CSERGE—Economics, University College London, Londres. http://www.cserge.ucl.ac.uk/web-pa_1.HTM. Setembre del 2007.
- PEMBINA INSTITUTE. 2007a.** «Canada's Implementation of the Kyoto Protocol». Gatineau. <http://www.pembina.org/climate-change/work-kyoto.php>. Abril del 2007.
- . 2007b. «Future Greenhouse Gas Emission Reductions». Gatineau. <http://www.pembina.org/climate-change/work-future.php>. Abril del 2007.
- PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. 2007.** *China's National Climate Change Programme*. República Popular de la Xina: Comissió Nacional de Reforma del Desenvolupament.
- PERRY, Michael; DULIO, Adrienne; ARTIGA, Samantha; SHARTZER, Adele; ROUSSEAU, David. 2006.** «Voices of the Storm. Health Experiences of Low-Income Katrina Survivors». Fundació Henry J. Kaiser, Califòrnia.
- PEW CENTER ON GLOBAL CLIMATE CHANGE. 2006.** «Little Consensus on Global Warming. Partisanship Drives Opinion». Survey Report. Arlington, Virginia.
- . 2007a. «Senate Greenhouse Gas Cap-And-Trade Proposals in the 110th Congress». Washington, DC. http://www.earthscapes.org/12/ES17454/PEW_SenateGreenHouse.pdf. Setembre del 2007.
- . 2007b. «What's Being Done in the Business Community». http://www.pewclimate.org/what_s_being_done/in_the_business_community/. Agost del 2007.
- . 2007c. «A Look at Emission Targets». http://www.pewclimate.org/what_s_being_done/targets. Setembre del 2007.
- PHILIBERT, Cedric. 2006.** «Barriers to Technology Diffusion. The Case of Solar Thermal Technologies». OECD/IEA (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics/Autoritat Internacional de l'Energia), París.
- PHILIBERT, Cédric; PODKANSKI, Jacek. 2005.** «International Energy Technology Collaboration and Climate Change Mitigation. Case Study 4: Clean Coal Technologies». OECD/IEA (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics/Autoritat Internacional de l'Energia), París.
- PHIRI, Frank. 2006.** «Challenges 2005–2006: A Difficult Year Ahead for Famine-Hit Malawi». IPS Terraviva Online. <http://www.ipsterraviva.net/Africa/print.asp?idnews=484>. Gener del 2006.
- PIERCE, David W.; BARNETT, Tim P.; ACHUTARAO, Krishna M.; GLECKLER, Peter J.; GREGORY, Jonathan M.; WASHINGTON, Warren M. 2005.** «Anthropogenic Warming of the Oceans: Observations and Model Results». (Versió 2). Institut d'Oceanografia Scripps, San Diego, Califòrnia.
- POINT CARBON. 2007.** «Carbon 2007—A New Climate for Carbon Trading». K. Roine i H. Hasselknippe (eds.). Report published at Point Carbon's 4th Annual Conference, Carbon Market Insights 2007. Copenhagen, 13–15 de març.
- PRACTICAL ACTION. 2006a.** «Shouldering the burden. Adapting to climate change in Kenya». http://practicalaction.org/?id=climatechange_panners. Agost del 2007.
- . 2006b. «Rainwater harvesting». http://practicalaction.org/?id=rainwater_case_study. Octubre del 2007.
- PRITCHARD, H. D.; VAUGHAN, D. G. 2007.** «Widespread Acceleration of Tidewater Glaciers on the Antarctic Peninsula». *Journal of Geophysical Research* 112 online (F03S29, doi:10.1029/2006JF000597). Setembre del 2007.
- RAMSEY, Frank. 1928.** «A Mathematical Theory of Saving». *The Economic Journal* 38(152) Desembre: 543–559.
- RANDEL, Judith. 2007.** «Social Protection in Zambia, Bangladesh, Nicaragua, Ethiopia, Viet Nam and Uganda». Iniciatives sobre Desenvolupament, Somerton, Somerset.
- RAWORTH, Kate. 2007a.** «Adapting to Climate Change. What's Needed in Poor Countries and Who Should Pay». Document de briefing d'Oxfam núm.104. Oxfam International, Oxford.
- . 2007b. «West Bengal River Basin Programme. Climate Change Research Visit Note». Oxfam—GB, Oxford.
- REECE, Gemma; PHYLIPSEN, Dian; RATHMANN, Max; HORSTINK, Max; ANGELINI, Tana. 2006.** «Use of JI/CDM Credits by Participants in Phase II of the EU Emissions Trading Scheme». Informe final. Ecofys UK, Londres.
- REGIONAL HUNGER AND VULNERABILITY PROGRAMME. 2007.** «Malawi: Summary of Information Systems». http://www.wahenga.net/uploads/documents/nationalsp/Malawi_SP_Info_systems_Jan2007.pdf. Setembre del 2007.
- RELIEFWEB. 2007.** Informació sobre urgències complexes i castàstrofes naturals. <http://www.reliefweb.int/>. Setembre del 2007.
- REPUBLIC OF MALAWI. 2006.** *Malawi's National Adaptation Programmes of Action*. Ministeri de Mines, Recursos Naturals i Medi Ambient, Lilongwe.
- REPUBLIC OF NIGER. 2006.** *National Adaptation Programme of Action*. Gabinet del Primer Ministre, Niamey.
- RGGI (REGIONAL GREENHOUSE GAS INITIATIVE). 2005.** «Memorandum of Understanding». http://www.rggi.org/docs/mou_12_20_05.pdf. Setembre del 2007.
- ROBERTS, Paul. 2005.** *The End of Oil: On the Edge of a Perilous New World*. Houghton Mifflin, Boston.
- ROBERTS, Timmons; PARKS, Bradley C. 2007.** *A Climate of Injustice: Global Inequality, North-South Politics and Climate Policy*. MIT Press, Cambridge, Massachusetts.
- ROOSEVELT, Theodore IV. 2006.** «Solutions Testimony at the US House of Representatives Committee on Government Reform regarding Climate Change: Understanding the Degree of the Problem—and the Nature of its Solutions». Centre Pew sobre el Canvi Climàtic Global, Washington DC. http://www.pewclimate.org/what_s_being_done/in_the_congress/roosevelt_7_20_06.cfm. Agost del 2007.
- ROSE, Elaine. 1999.** «Consumption Smoothing and Excess Female Mortality in Rural India». *Review of Economics and Statistics*. 81(1): 41–49.
- ROSEGRANT, Mark W.; CAI, Ximing; CLINE, Sarah A. 2002.** «Global Water Outlook 2025: Dealing with Scarcity». Institut Internacional de Recerca en Política Alimentària, Washington, DC.
- ROSENZWEIG, Mark, R.; BINSWAGNER, Hans P. 1993.** «Wealth, Weather Risk and the Composition and Profitability of Agricultural Investments». *The Economic Journal* 103:56–78.
- ROWLAND, Diane. 2007.** «Health Care: Squeezing the Middle Class with More Costs and Less Coverage». Testimoni davant de la Cambra de Representants dels EUA, Comitè de Mètodes i Mitjans: «Economic Challenges Facing Middle Class Families». Gener del 2007. Washington, DC.

- ROYAL GOVERNMENT OF CAMBODIA. 2006.** *National Adaptation Programme of Action to Climate Change (NAPA)*. Ministeri de Medi Ambient, Phnom Penh.
- RUBIN, Edward S. 2007.** «Accelerating Deployment of CCS at US Coal-Based Power Plants». Presentació davant de la VI Conferència Anual sobre Captura i Emmagatzematge del Carboni, 8 de maig del 2007. Departament d'Enginyeria i Política Pública, Universitat Carnegie Mellon, Pittsburgh, Pennsilvània.
- RUNGE, C. Ford; SENAUER, Benjamin. 2007.** «How Biofuels Could Starve the Poor». *Foreign Affairs* 86(3). <http://www.foreignaffairs.org/20070501faessay86305/c-ford-runge-benjamin-senauer/how-biofuels-could-starve-the-poor.html>. Juny del 2007.
- RUNNALLS, David. 2007.** «Subsidizing Biofuels Backfires». IISD Commentary. Institut Internacional per al Desenvolupament Sostenible, Winnipeg.
- SCHERER, Hermann. 2001.** *A Solar Manifesto*. Segona edició. James and James (Science Publishers), Londres.
- SCHELLING, Thomas. 2007.** «Climate Change: The Uncertainties, the Certainties, and What They Imply About Action». *Economists' Voice* 4(3): Article 3. <http://www.bepress.com/ev/vol4/iss3/art3/>. Setembre del 2007.
- SCHELLHUBER, John. 2006.** «The Irregular Side of Climate Change». Presentació feta a la reunió sobre climatologia del Programa d'Empresa i Medi Ambient de la Universitat de Cambridge, 15 de desembre. Londres. Mimeo.
- SCHELLHUBER, John; LANE, Janica. 2006.** A: *Avoiding Dangerous Climate Change*. Informe de conferència per al Simposi sobre l'Estabilització dels Gasos Hivernacle, 1-3 de febrer del 2005, Centre Met Office Hadley per al Canvi Climàtic, Exeter. Departament de Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals, Londres. <http://www.stabilisation2005.com/outcomes.html>. Agost del 2007.
- SCHLESINGER, Michael E.; Yin, Jianjun; YOHE, Gary; ANDRONOVA, Natalia G.; MALYSHEV, Sergey; LI, Bin. 2005.** «Assessing the Risk of a Collapse of the Atlantic Thermohaline Circulation». A: *Avoiding Dangerous Climate Change*. Informe de conferència per al Simposi sobre l'Estabilització dels Gasos Hivernacle, 1-3 de febrer del 2005. Centre Met Office Hadley per al Canvi Climàtic, Exeter. Departament de Medi Ambient, Alimentació i Afers Rurals, Londres.
- SCHNEPP, Randy. 2006.** «European Union Biofuels Policy and Agriculture: An Overview». Congressional Research Service (CRS) Report for Congress, Washington, DC.
- SCHRÖTER, D.; ZEBISCH, M.; GROTHMANN, T. 2005.** «Climate Change in Germany - Vulnerability and Adaptation of Climate-Sensitive Sectors». Klimastatusbericht. <http://www.schroeter-patt.net/Schroeter-et-al-KSB06.pdf>. Juliol del 2007.
- SCHUBERT, Bernd. 2005.** «The Pilot Social Cash Transfer Scheme. Kalomo District, Zambia». Document de treball 52 del Centre de Recerca sobre la Pobresa Crònica, Institut per a la Gestió i la Política del Desenvolupament, Universitat de Manchester.
- SEAGER, Ashley; MILNER, Mark. 2007.** «No Policies, no Cash: The Result: Missed Targets». *The Guardian*, Londres. 13 d'agost. <http://www.guardian.co.uk/environment/2007/aug/13/renewableenergy.climatechange>. Setembre del 2007.
- SEN, Amartya. 1999.** *Development as Freedom*. Anchor Books, Nova York.
- . 2004. «Why We Should Preserve the Spotted Owl». *London Review of Books* 26(3). http://www.lrb.co.uk/v26/n03/sen_01_.html. Agost del 2007.
- SHAPIRO, Robert J. 2007.** «Addressing the Risks of Climate Change: The Environmental Effectiveness and Economic Efficiency of Emissions Caps and Tradeable Permits. Compared to Carbon Taxes». Febrer. <http://www.theamericanconsumer.org/shapiro.pdf>. Agost del 2007.
- SHARP, Kay; BROWN, Taylor; TESHOME, Amissa. 2006.** «Targeting Ethiopia's Productive Safety Net Programme (PSNP)». Institut de Desenvolupament Exterior, Londres i IDL Group Ltd., Bristol.
- SHEN, Dajun; LIANG, Ruiju. 2003.** «State of China's Water». Informe de recerca. Tercer Centre Mundial per a la Gestió Hídrica amb la Fundació Nipona. <http://www.thirdworldcentre.org/epubl.html>. Agost del 2007.
- SIERRA CLUB. 2006.** «Dirty Coal Power—Clean Air». <http://www.sierraclub.org/cleanair/factsheets/power.asp>. Agost del 2007.
- SJIM, Jos; NEUHOF, Karsten; CHEN, Yihsu. 2006.** «CO₂ Cost Pass-through and Windfall Profits in the Power Sector». *Climate Policy* 6: 49–72.
- SINGER, Peter. 1993.** *Practical Ethics*. 2a edició. Cambridge University Press, Cambridge.
- . 2002. *One World: The Ethics of Globalization*. 2a edició. Yale University Press, New Haven, Connecticut.
- SIPRI (STOCKHOLM INTERNATIONAL PEACE RESEARCH INSTITUTE). 2007.** «World and regional military expenditure estimates 1988-2006». http://www.sipri.org/contents/milap/milex/mex_wnr_table.html. Juny del 2007.
- SKUTSCH, Margaret; ROEHR, Ulrike; ALBER, Gotelind; ROSE, Joanne; VAN DER HEUL, Roselyne. 2004.** «Mainstreaming Gender into the Climate Change Regime». *Gender and Climate Change*. <http://www.gencc.interconnection.org/Gender&CCCP10.pdf>. Agost del 2007.
- SLATER, Rachel; ASHLEY, Steve; TEFERA, Mulugeta; BUTA, Mengistu; ESUBALEW, Deleagne. 2006.** Programa Productiu de Xarxes de Seguretat d'Etíopia. Política, Programa i Vincles Institucionals. Informe final. Institut de Desenvolupament Exterior, Londres; IDL Group Ltd., Bristol; i Indak International Pvt., Addis Abeba.
- SMALE, Robin; HARTLEY, Murray; HEPBURN, Cameron; WARD, John; GRUBB, Michael. 2006.** «The Impact of CO₂ Emissions Trading on Firm Profits and Market Prices». *Climate Policy* 6: 29–46.
- SMITH, Adam. 1854.** *The Theory of Moral Sentiments*. Edició en rústica 2004. Kessinger Publishing, Oxford.
- SMITH, Joseph; SHEARMAN, David. 2006.** *Climate Change Litigation. Analysing the Law, Scientific Evidence and Impacts on the Environment, Health and Property*. Presidial Legal Publications, Adelaide.
- SMITHSONIAN NATIONAL AIR AND SPACE MUSEUM. 1999.** «Apollo to the Moon». <http://www.nasm.si.edu/exhibitions/atm/atm.html>. Setembre del 2007.
- SOLÓRZANO, Raúl; DE CAMINO, Ronnie; WOODWARD, Richard; TOSI, Joseph; WATSON, Vicente; VÁSQUEZ, Alexis; VILLALOBOS, Carlos; JIMÉNEZ, Jorge; REPETTO, Roberth; CRUZ, Wilfrido. 1991.** *Accounts Overdue: Natural Resource Depreciation in Costa Rica*. Institut Mundial de Recursos, Washington, DC.
- SPEHLING, Daniel; CANNON, James S. 2007.** *Driving Climate Change. Cutting Carbon from Transportation*. Elsevier, Nova York.
- STATE OF CALIFORNIA. 2005.** «Executive Order S-3-05 by the Governor of the State of California». Departament executiu. Sacramento, Califòrnia.
- . 2006. *Chapter 488, Assembly Bill No. 32*. 27 de setembre.
- STEENBLIK, Ronald. 2007.** «Born Subsidized: Biofuel Production in the USA». Iniciativa Global de Subsidis. Institut Internacional per al Desenvolupament Sostenible, Winnipeg.
- STERN, Nicholas. 2006.** *The Economics of Climate Change. The Stern Review*. Cambridge University Press, Cambridge i Nova York.
- STERN, Nicholas; TAYLOR, Chris. 2007.** «Climate Change: Risk, Ethics and the Stern Review», *Science* 317 (5835): 203–204.
- SUMAILA, Ussif R.; STEPHANUS, Kevin. 2006.** «Declines in Namibia's Pilchard Catch: the Reasons and Consequences». A: *Climate Change and the Economics of the World's Fisheries*. (R. Hannesson, Manuel Barange i Samuel Herrick Jr., eds.) Edward Elgar Publishing, Cheltenham.
- SUMAILA, Ussif R.; WALTERS, Carl. 2005.** «Intergenerational Discounting: a New Intuitive Approach». *Ecological Economics* 52: 135–142.
- SUMMA, Hilikka. 2007.** «Energy Crops and the Common Agricultural Policy». Discurs per a la III Conferència Internacional Europea sobre Regions Lliures d'OMG, Biodiversitat i Desenvolupament Rural. Comissió Europea, Direcció General d'Agricultura i Desenvolupament Rural, 19-20 d'abril del 2007. Brussel·les.

- TANNER T. M.; HASSAN, A.; ISLAM, K. M. N.; CONWAY, D.; MECHLER, R.; AHMED, A. U.; ALAM, M.** 2007. «ORCHID: Piloting Climate Risk Screening in DFID Bangladesh». Informe de recerca. Institut d'Estudis de Desenvolupament, Universitat de Sussex, Brighton.
- TANSER, F. C.; SHARP, B.; LE SUEUR, D.** 2003. «Potential Effect of Climate Change on Malaria Transmission in Africa». *Lancet Infectious Diseases* 3(6): 1792–1798.
- TAULI-CORPUZ, Victor; TAMANG, Parshuram.** 2007. «Oil Palm and Other Commercial Tree Plantations, Monocropping: Impacts on Indigenous People's Land Tenure and Resource Management Systems and Livelihoods». Document presentat a la sisena sessió del Fòrum Permanent de les Nacions Unides sobre Qüestions Indígenes, 14–25 de maig del 2007, Nova York.
- TERI (THE ENERGY AND RESOURCES INSTITUTE).** 2006. «Modeling a Low Carbon Pathway for India». Presentació a CoP 12/MoP2. Novembre.
- . 2007. «Adaptation to Climate Change in the Context of Sustainable Development». Document preparatori núm. 9. Bombai.
- THE ECONOMIST.** 2007a. «Losing Sleep over Climate Change». 16 de juliol. Londres.
- . 2007b. «Cleaning up». 31 de maig. Londres.
- . 2007c. «Double Deluge». 26 de juliol. Londres.
- THE JAPAN TIMES.** 2007. «Japan to Seek 50% Global Emission Cut at G-8 Meet». 9 de maig. Tòquio. <http://search.japantimes.co.jp/print/nn20070509a1.html>. Agost del 2007.
- THE SPECTATOR.** 2007. «The Leader: Climate of Opinion». 2007. I The Spectator. 10 de març del 2007. Pg. 5. Londres. <http://www.spectator.co.uk/archive/the-week/28377/climate-of-opinion.shtml>. Agost del 2007.
- THOMPSON, Martha; GAVIRIA, Izaskun.** 2004. «Cuba, Weathering the Storm. Lessons in Risk Reduction from Cuba». Oxfam America, Boston.
- THORPE, Donald.** 2007. «Broader, Deeper—and Less Risky?» *Environmental Finance*. Edició d'impremta del febrer: 20–21.
- TIME MAGAZINE.** 1962. «The Thalidomide Disaster». Divendres, 10 d'agost. <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,873697,00.html>. Agost del 2007.
- TODER, Eric.** 2007. «Eliminating Tax Expenditures with Adverse Environmental Effects». *Tax Reform, Energy and the Environment Policy Brief*. Institut Brookings i Institut Mundial de Recursos, Washington, DC.
- TOLGFORS, Sten; ERLANDSSON, Eskil; CARLGREN, Andreas.** 2007. «The EU Should Scrap High Tariffs on Ethanol». Oficines governamentals de Suècia, Estocolm.
- TURNER, Margery Austin; ZEDLEWSKI, Sheila R.** 2006. «After Katrina. Rebuilding Opportunity and Equity into the New New Orleans». Institut Urbà, Washington, DC.
- UKCIP (UNITED KINGDOM CLIMATE INFORMATION PROGRAMME).** 2007. «UKCIP Climate Digest: April». http://www.ukcip.org.uk/news_releases/38.pdf. Maig del 2007.
- UN (UNITED NATIONS).** 2005a. «In Larger Freedom: Towards Development, Security and Human Rights for All». Informe del secretari general. A/59/2005. Assemblea General de les Nacions Unides, 59a sessió. Punts agenda 45 i 55. Nova York.
- . 2005b. *Report on the World Conference on Disaster Reduction*. 18–22 de gener, Kobe, Hyogo, Japó 2005. ONU, Nova York.
- . 2007a. «Press Conference by Security Council President». 4 d'abril del 2007. Departament d'Informació Pública, Divisió de Notícies i Mitjans de Comunicació, Nova York. http://www.un.org/News/briefings/docs/2007/070404_Parry.doc.htm. Octubre del 2007.
- . 2007b. *The Millennium Development Goals Report*. Nova York.
- . 2007c. *Energy Statistics Year book 2004*. DESA (Departament d'Afers Econòmics i Socials) Divisió d'Estadística, Nova York.
- UNDP; AusAID** 2004. «The Regional Poverty Assessment Mekong River Region». UNDP i AusAID. http://siteresources.worldbank.org/INTVIETNAM/Resources/Mekong_PPA_English.pdf. Setembre del 2007.
- UNDP (UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME).** 2005. *Human Development Report 2005. International Cooperation at a Crossroads: Aid, Trade and Security in an Unequal World*. Palgrave Macmillan, Nova York.
- . 2006a. «Human Security and Human Development: A Deliberate Choice». Informe Nacional sobre el Desenvolupament Humà per a Kenya 2006. Nairobi.
- . 2006b. *Informe sobre el desenvolupament humà 2006. Més enllà de l'escassetat: el poder, la pobresa i la crisi mundial de l'aigua*. Palgrave Macmillan, Nova York.
- . 2007. «MDG Carbon Facility: Leveraging carbon finance for Sustainable Development». Nova York. <http://www.undp.org/mdgcarbonfacility/docs/brochure-eng-29may07.pdf>. Setembre del 2007.
- UNDP (UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME)–DRYLAND DEVELOPMENT CENTRE/BUREAU FOR CONFLICT PREVENTION AND RECOVERY; UN (UNITED NATIONS)–INTERNATIONAL STRATEGY FOR DISASTER REDUCTION.** 2005. «Drought Risk and Development Policy». Document de debat preparat per al Seminari d'Experts de UNDP-DDC/BCPR i UN-ISDR *Drought Risk and Development Policy*, 31 de gener-2 de febrer del 2005, Nairobi.
- UNDP (UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME)–GLOBAL ENVIRONMENT FACILITY (GEF).** 2003. «The Adaptation Policy Framework. User's Guidebook». UNDP, Nova York.
- UNDP (UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME) UKRAINE.** 2005. «The New Wave of Reform : On Track to Succeed. Analysis of policy developments in January – June 2005 and further recommendations». Comissió de la Cinta Blava per a Ucraïna, Kíev. <http://www.un.org.ua/brc/brci/docs/BRC2Final190705Eng.pdf?id=1123140007&cm=doc&fn=brc2final190705eng.pdf&l=e>. Setembre del 2007.
- . 2006. «The State and the Citizen: Delivering on Promises». Comissió de la Cinta Blava per a Ucraïna, Kíev. http://www.un.org.ua/files/BRC3_Eng.pdf. Setembre del 2007.
- UN-E (UNITED NATIONS – ENERGY).** 2005. «The Energy Challenge for Achieving the Millennium Development Goals». <http://es.un.org/un-energy>. Agost del 2007.
- UNESCO (UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION).** 2006. *EFA Global Monitoring Report 2006: Education for All, Literacy for Life*. París.
- UNEP (UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME).** 2005. «Potential for Rainwater Harvesting in Africa. A GIS Overview». Nairobi.
- . 2007a. *Sudan. Post-Conflict Environmental Assessment*. Nairobi. http://sudanreport.unep.ch/UNEP_Sudan.pdf. Setembre del 2007.
- . 2007b. «Global Outlook for Ice and Snow». Divisió d'Alerta Ràpida i Avaluació, Nairobi.
- UNEP (UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME); GRID (GLOBAL RESOURCE INFORMATION DATABASE)–ARENDAL.** 2001. «Vital Climate Graphics». Arendal, Noruega. <http://www.grida.no/climate/vital/36.htm>. Maig del 2007.
- UNFCCC (UNITED NATIONS FRAMEWORK CONVENTION ON CLIMATE CHANGE).** 1998. «Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change». Secretaria per al Canvi Climàtic, Bonn. <http://unfccc.int/resource/docs/convkp/kpeng.pdf>. Setembre del 2007.
- . 2006. «National Greenhouse Gas Inventory Data for the Period 1990 to 2004 and Status of Reporting». Document número FCCC/SPI/2006/26. Nota de la Secretaria. Bonn.
- . 2007a. «Vulnerability and Adaptation to Climate Change in Small Island Developing States». Document preparatori per a la Reunió d'Experts sobre l'Adaptació per als Petits Estats Insulars en Via de Desenvolupament, 5-7 de febrer, Jamaica, i 26-28 de febrer, illes Cook. Secretaria per al Canvi Climàtic, Bonn.
- . 2007b. «Registered Project Activities by Host Party». <http://cdm.unfccc.int/Statistics/Issuance/CERsIssuedByHostPartyPieChart.html>. Juliol del 2007.
- . 2007c. «Report on the analysis of existing and potential investment and financial flows relevant to the development of an effective and appropriate international response to climate change».

- «Dialogue on Long term Cooperative Action to Address Climate Change by Enhancing Implementation of the Convention». Document de treball per al diàleg núm. 8. Bonn.
- . **2007d**. «Clean Development Mechanism (CDM)». Pàgina web. <http://cdm.unfccc.int/index.html>. Setembre del 2007.
- . **2007e**. «CDM Statistics». <http://cdm.unfccc.int/Statistics/index.html>. Setembre del 2007.
- UN-HABITAT (UNITED NATIONS HUMAN SETTLEMENTS PROGRAMME). 2006**. *The State of the World's Cities Report 2006/07*. Nairobi.
- UNICEF (UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND). 2006**. «Schools Empty as Drought Effects Linger in Ethiopia». Comunicat de premsa. Nova York. http://www.unicef.org.uk/press/news_detail.asp?news_id=724. Gener del 2007.
- URBAN INSTITUTE. 2005**. «Katrina: Demographics of a Disaster». Institut Urbà, Washington, DC.
- USAID FEWS NET (UNITED STATES AGENCY FOR INTERNATIONAL DEVELOPMENT FAMINE EARLY WARNING SYSTEMS NETWORK). 2006**. «Guatemala Food Security Update». <http://www.fews.net/centers/innerSections.aspx>. Abril del 2006.
- . **2007**. «Hurricane Stan Affecting Household Stocks». <http://www.fews.net/centers/innerSections.aspx>. Agost del 2007.
- USCAP (UNITED STATES CLIMATE ACTION PARTNERSHIP). 2007**. «A Call for Action». <http://www.us-cap.org/uscap/callforaction.pdf>. Setembre del 2007.
- ÜRGE-VORSATZ, DIANA; DANNY HARVEY, L. D.; MIRASGEDIS, SEBASTIANOS; LEVINE, MARK. 2007a**. «Mitigating CO₂ Emissions from Energy Use in the World's Buildings». *Building Research and Information* 35(4): 370–398.
- ÜRGE-VORSATZ, DIANA; MILADINOVA, GERGANIA; PAIZS, LÁSZLÓ. 2006**. «Energy in Transition: From the Iron Curtain to the European Union». *Energy Policy* 34(15): 2279–2297.
- ÜRGE-VORSATZ, DIANA; MIRASGEDIS, SEBASTIAN; KOEPEL, SOJIA. 2007b**. «Appraisal of Policy Instruments for Reducing Buildings' CO₂ Emissions». *Building Research and Information* 35(4): 458–477.
- VAID, B. H.; GNANASEELAN, C.; POLITO, P. S.; SALVEKAR, P. S. 2006**. *Influence of El Niño on the Biennial and Annual Rossby Waves Propagation in the Indian Ocean with Special Emphasis on Indian Ocean Dipole*. Institut Indi de Meteorologia Tropical, Pune.
- VAKIS, RENOS. 2006**. «Complementing Natural Disasters Management: The Role of Social Protection». Document de debat sobre protecció social núm. 0543. Banc Mundial, Washington, DC.
- VAN LIESHOUT, M.; KOVATS, R. S.; LIVERMORE, M. T. J.; MARTENS, P. 2004**. «Climate Change and Malaria: Analysis of the SRES Climate and Socio-Economic Scenarios». *Global Environmental Change* 14: 87–99.
- VERGARA, W.; DEEB, A. M.; VALENCIA, A. M.; BRADLEY, FRANCOU, R. S., B.; ZARZAR, A.; GRÜNWALD, A.; HAEUSSLING, S. M. 2007**. «Economic Impacts of Rapid Glacier Retreat in the Andes, Eos». A: *Transactions of the American Geophysical Union*, 88(25): 261.
- VICTOR, DAVID G. 2001**. *The Collapse of the Kyoto Protocol and the Struggle to Slow Global Warming*. A Council on Foreign Relations Book. Princeton University Press, Princeton i Oxford.
- WAGSTAFF, ADAM; CLAESON, MARIAM. 2004**. *The Millennium Development Goals for Health. Rising to the Challenges*. Banc Mundial, Washington, DC.
- WARREN, RACHEL; ARNELL, NIGEL; NICHOLLS, ROBERT; LEVY, PETER; PRICE, JEFF. 2006**. «Understanding the Regional Impacts of Climate Change. Research Report Prepared for the Stern Review on the Economics of Climate Change». Document de treball de recerca núm. 90. Centre Tyndall per al Canvi Climàtic, Norwich.
- WASHINGTON, RICHARD; HARRISON, MIKE; CONWAY, DECLAN; BLACK, EMILY; CHALLINOR, ANDREW; GRIMES, DAVID; JONES, RICHARD; MORSE, ANDY; KAY, GILLIAN; TODD, MARTIN. 2006**. «African Climate Change. Taking the Shorter Route». *Bulletin of the American Meteorological Society* 87(10): 1355–1366.
- WATSON, ROBERT. 2007**. «Financing the Transition to a Low Carbon Economy. Beyond Stern: Financing International Investment in Low Carbon». Banc Mundial, Washington, DC.
- WATT-CLOUTIER, SHEILA. 2006**. «The Canadian Environment Awards Citation of Lifetime Achievement. Remarks by Sheila Watt-Cloutier». Conferència Circumpolar Inuit, Canadà. 5 de juny. Vancouver. http://www.inuitcircumpolar.com/index.php?auto_slide=&ID=357&Lang=En&Parent_ID=&current_slide_num=. Agost del 2007.
- WATT-CLOUTIER, SHEILA; FENGE, TERRY; CROWLEY, PAUL. 2004**. «Responding to Global Climate Change: The Perspective of the Inuit Circumpolar Conference on the Arctic Climate Impact Assessment». Conferència Circumpolar Inuit, Ontario.
- WEDO (WOMEN'S ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT ORGANIZATION). 2007**. «Changing the Climate: Why Women's Perspectives Matter». Nova York.
- WEITZMAN, MARTIN L. 2007**. «The Stern Review of the Economics of Climate Change». Book review for *Journal of Economic Literature (JEL)*. Universitat de Harvard, Cambridge, Massachusetts. <http://www.economics.harvard.edu/faculty/Weitzman/papers/JELStemReport.pdf>. Juliol del 2007.
- WFP (WORLD FOOD PROGRAMME). 2005a**. «Emergency Assessment Brief: Niger». Agost. Roma.
- . **2005b**. «Emergency Report No. 18, 29 April 2005». <http://www.wfp.org/english/?ModuleID=78&Key=631#404>. Juliol del 2007.
- . **2007**. «Mozambique Emergency Situation Report». 30 de març. WFP, Roma.
- WOLF, MARTIN. 2006a**. «Curbs on Emissions Will Take a Change of Political Climate». *Financial Times*. 7 de novembre del 2006. Londres. <http://www.ft.com/cms/s/cb25e5a4-6e7f-11db-b5c4-0000779e2340.html>. Agost del 2007.
- . **2006b**. «Figures Still Justify Swift Climate Action». *Financial Times*. 14 de novembre 2006. Londres. <http://www.ft.com/cms/s/8dc6191a-740e-11db-8dd7-0000779e2340.html>. Juliol del 2007.
- WORLD BANK. 2003**. *Reaching the Rural Poor: A Renewed Strategy for Rural Development*. Washington, DC.
- . **2004a**. *Saving Fish and Fishers: Toward Sustainable and Equitable Governance of the Global Fishing Sector*. Departament d'Agricultura i Desenvolupament Rural, Washington, DC.
- . **2004b**. «Coral Reef Targeted Research and Capacity Building for Management Project». Document d'avaluació de projectes. Banc Mundial, Washington, DC. i Unitat de Medi Ambient i Desenvolupament Social de l'Est d'Àsia (EASES), Departament de Medi Ambient, Universitat de Queensland, Brisbane.
- . **2005a**. «World Bank Group Progress on Renewable Energy and Energy Efficiency: Fiscal Year 2005». Junta del Sector de l'Energia i la Minería, Washington, DC.
- . **2005b**. «Learning the Lessons from Disasters Recovery, The Case of Mozambique». Sèrie de documents de treball sobre gestió del risc de catàstrofes núm. 12, Unitat de Gestió del Risc, Washington, DC.
- . **2006a**. *Hazards of Nature, Risks to Development: An IEG (Independent Evaluation Group) Evaluation of World Bank Assistance for Natural Disasters*. Washington, DC.
- . **2006b**. *Re-engaging in Agricultural Water Management. Challenges and Options*. Washington, DC.
- . **2006c**. «Not If, But When: Adapting to Natural Hazards in the Pacific Islands Region, A Policy Note». Washington, DC.
- . **2006d**. «Clean Energy and Development: Towards an Investment Framework». Washington, DC.
- . **2006e**. *Global Monitoring Report 2006*. Washington, DC.
- . **2006f**. «Overcoming Drought: Adaptation Strategies for Andhra Pradesh». Washington, DC.
- . **2006g**. *World Development Report 2006: Equity and Development*. Washington, DC.
- . **2007a**. «An Investment Framework for Clean Energy and Development. A Platform for Convergence of Public and Private Investments». Washington, DC.
- . **2007b**. «Clean Energy for Development Investment Framework: World Bank Group Action Plan». Comitè de Desenvolupament (Comitè Ministerial Conjunt de les Juntes de Governadors dels

- Bancs i el Fons sobre la Transferència de Recursos Reals als Països en Via de Desenvolupament), Washington, DC.
- . **2007c.** *Global Monitoring Report 2007: Confronting the Challenges of Gender Equality and Fragile States*. Washington, DC.
- . **2007d.** *World Development Indicators*. CD-ROM. Washington, DC.
- . **2007e.** *Global Economic Prospects 2007: Managing the Next Wave of Globalization*. Washington, DC.
- . **2007f.** State and Trends of the Carbon Market 2007. Washington, DC.
- . **2007g.** «Climate Change. Frequently Asked Questions». <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTSITETOOLS/0,,contentMDK:20205607~menuPK:435332~pagePK:98400~piPK:98424~theSitePK:95474,00.html>. Agost del 2007.
- WORLD COMMISSION ON ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT. 1987.** *Our Common Future*. Oxford University Press, Oxford.
- WORLD WIND ENERGY ASSOCIATION. 2007.** «New World Record in Wind Power Capacity: 14,9 GW added in 2006 – Worldwide Capacity at 73,9 GW». 29 de gener. http://www.windea.org/home/index.php?option=com_content&task=view&id=167&Itemid=43. Agost del 2007.
- WHO (WORLD HEALTH ORGANIZATION). 2006.** *The World Health Report 2006 – Working Together for Health*. Ginebra.
- WHO (WORLD HEALTH ORGANIZATION); UNICEF (UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND). 2005.** *World Malaria Report 2005*. WHO; UNICEF, Ginebra i Nova York. <http://www.rbm.who.int/wmr2005/index.html>. Març del 2007.
- WMO (WORLD METEOROLOGICAL ORGANIZATION). 2006.** *Statement on the Status of the Global Climate in 2005*. Ginebra.
- . **2007.** «Observing Stations». Publicació núm. 9, volum A, (9 de juliol del 2007). <http://www.wmo.int/pages/prog/www/ois/volume-a/vola-home.htm>. Setembre del 2007.
- WRI (WORLD RESOURCES INSTITUTE). 2007a.** «Climate Analysis Indicators Tool (CAIT)». http://www.wri.org/climate/project_description2.cfm?pid=93. Juliol del 2007.
- . **2007b.** *Earth Trends, the Environmental Information Portal*. Base de dades en línia. Accedida el juliol del 2007.
- WRI (WORLD RESOURCES INSTITUTE); UNEP (UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME); WORLD BANK en col·laboració amb UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME (UNDP). 2005.** *World Resources 2005: The Wealth of the Poor – Managing Ecosystems to Fight Poverty*. Institut Mundial de Recursos, Washington, DC.
- WORLD WATCH INSTITUTE. 2005.** *Vital Signs*. <http://www.amazon.com/Vital-Signs-2006-2007-Trends-Shaping/dp/0393328724>. Agost del 2007.
- WWF (WORLD WIDE FUND FOR NATURE). 2002.** «Managing Floods in Europe: The Answers Already Exist». WWF Danube-Carpathian Programme i WWF Loving Waters Programme-Europe. <http://assets.panda.org/downloads/managingfloodingbriefingpaper.pdf>. Agost del 2007.
- . **2006a.** «Including aviation into the EU Emissions Trading Scheme—WWF Position Statement». Londres.
- . **2006b.** «Use of CDM/JI Project Credits by Participant in Phase II of the EU Emissions Trading Scheme—A WWF Summary of the Ecofys UK Report». Londres.
- . **2007a.** «Emission Impossible: access to JI/CDM credits in Phase II of the EU Emissions Trading Scheme WWF—UK». Londres. http://www.panda.org/about_wwf/where_we_work/europe/what_we_do/epo/initiatives/climate/eu_emissions_trading/index.cfm. Agost del 2007.
- . **2007b.** «The EU Emissions Trading Scheme». Londres.
- Wu, Zongxin; DE LA QUIL, Pat; LARSON, Eric D.; WENYING, Chen; PENGFEI, Gao. 2001.** «Future Implications of China's Energy-Technology Choices». Preparat per al Grup de Treball sobre Tecnologies i Estratègies Energètiques. Consell de la Xina per a la Cooperació Internacional sobre Medi Ambient i Desenvolupament, Pequín.
- ZEITLIN, June. 2007.** «Statement by June Zeitlin, Women's Environment and Development Organization in informal thematic debate on Climate Change as a Global Challenge. United Nations General Assembly». UNDP (Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament), Washington, DC.
- ZERO EMISSIONS FOSSIL FUEL POWER PLANTS TECHNOLOGY PLATFORM. 2006.** «A Vision for Zero Emission Fossil Fuel Power Plants». EUR 22043. Comissió Europea, Luxemburg.